

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

- Siyasetin gücü, tarihi unutturmaya yeter mi?-

ABD ONAYLI "YERLİ VE MİLLİ" HÜKÜMET

Ecevit hükümeti düşürülürken,
"yerli ve milli" liderin ABD kapısında ne işi vardı?

YILMAZ POLAT

3
BASKI

telgrāfhane
yayınları

ABD ONAYLI “YERLİ VE MİLLİ” HÜKÜMET

Ecevit hükümeti düşürülürken,
“yerli ve milli” liderin ABD kapısında ne işi vardı?

Yılmaz Polat

telgrāfhane
yayınları

ABD ONAYLI “YERLİ VE MİLLİ” HÜKÜMET

Yılmaz Polat

Araştırma Dizisi / 2

1. Basım: Ekim 2017

3. Basım: Mart 2018

ISBN: 978-605-67132-9-3

Yayın Yönetmeni: Taylan Özbay

Editör: Çiğdem Aktepe

Görsel Yönetmen: Mehmet Coşkun

Yayın Hakları: Telgrafhane Yayınları

Sertifika: 40347

Adres: Adakale Sk. No: 16/9 Kızılay Çankaya/ANKARA

Telefon: (0312) 433 03 58

Faks: (0312) 433 03 59

E-posta: iletisim@telgrafhane.org

www.telgrafhane.org

Baskı: Bizim Büro Matbaa Dağıtım Bas. Yay. San. Tic Ltd. Şti.

Matbaa Sertifika: 26649

Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen ya da tamamen alıntı yapılamaz, kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

Telgrafhane Yayınları, bir Karina Yayıncılık Yazılım Dağıtım Ticaret markasıdır.

YILMAZ POLAT

ABD ONAYLI “YERLİ VE MİLLİ” HÜKÜMET

Ecevit hükümeti düşürülürken,
“yerli ve milli” liderin ABD kapısında ne işi vardı?

telgrāfhane
yayınları

YILMAZ POLAT

TRT’de muhabirliğe başladı. On yıl süreyle Kıbrıs ve dış politika konularını izledi. Türkiye’nin Sesi Radyosu’nda Türkçe ve yabancı dillerde dış politika haber ve programlar yayınladı. 1980 yılında Amerika’ya gitti.

Washington’da en uzun süre görev yapan Türk gazetecisi oldu.

TRT, Anadolu Ajansı, Tercüman gazetesi, CTV, BRT, TV8, Cumhuriyet gazetesi, Avrasya-TV (ART), YURT gazetesi ve ABC Gazetesi Washington temsilciliğini yaptı.

Ankara Gazeteciler Cemiyeti’nden, üç kez “Yılın Gazetecisi” ödülünü aldı.

Yazarın kitapları:

Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye’de İslamcı Akımlar, Ateş Altında Kıbrıs, Washington Entrikaları, Washington-Ankara Hattı, Alo Washington, Amerikan Şahinleri-Amerikan Kargaları, Washington’da Akrobasi, Barış İçin Oradaydılar-Parola Kıbrıs, CIA’nın Muteber Adamı, CIA Pençesinde Açılım, ABD’nin Özel Din Görevlisi, Lobiler ve Ajanlar.

İçindekiler

SUNUŞ.....	7
İLİMLİ İSLAM.....	11
SADDAM HÜSEYİN'E SUİKAST	18
TANSU ÇİLLER	21
MADELEINE ALBRIGHT	29
MİLENYUM.....	34
FETHULLAH GÜLEN	39
AHMET NECDET SEZER.....	45
KAÇAKLAR	49
BÜLENT ECEVİT-BILL CLINTON	55
ECEVİT-BUSH.....	58
11 EYLÜL	63
2001 ŞUBAT KRİZİ	65

KEMAL DERVİŞ	71
BEYAZ SARAY.....	79
ALO WASHINGTON.....	87
NİYET MEKTUBU	91
ECEVİT'İN ARAYIŞI	98
ECEVİT SONRASI DERVİŞ SENARYOSU	100
BÜYÜKANIT-CEM-DERVİŞ.....	102
TAYYİP ERDOĞAN	105
ERKEN SEÇİM	108
MASUM TÜRKER	111

SUNUŞ

Türkiye, milenyuma kötü girmişti. Türkiye, hasta yatağındaydı.

ABD’de “siyasi, askerî ve ekonomi şeytanları” Türkiye üzerindeki planlarını uygulamakla meşguldü.

“İlimli İslam”cı CIA ajanları, projenin temelini atmış, bina kurmaya başlamışlardı.

Ecevit’in koalisyon hükümetini “imdat” dedirtmek zorunda bırakıyorlardı. ABD’den gelen ekip, hastayı, Washington bağlantılı makinelere bağlıyordu.

Hastanın durumu, bilinçli olarak zaman zaman kötüye götürülüyor; ekip başı, belli aralıklarla ABD’nin başkentine gidip, talimat alıyordu.

Kemal Derviş ismi parlatılıp, Ankara’ya sunuldu.

Krizle birlikte, Derviş’in, Türkiye’ye gelme süreci başlıyordu.

Derviş ismi, bir anda Türk basınında manşet oldu, büyük rağbet gördü. Önde gelen iş adamları da destekleyince, bir anda Türk ekonomisinin kalbi oldu.

Bakan olmuştu ama ne yaptığından; ne Başbakan Bülent Ecevit’in ne de hükümet ortağı Devlet Bahçeli ve Mesut Yılmaz’ın haberi vardı.

Çıkarıcı iş adamları ise, avuçlarını ovuşturuyor, koalisyon içindeki bazı siyasetçiler, tanıdık iş adamlarıyla, “Mavi Akım”ın peşinde, milyon dolarların hayaliyle planlar yapıyorlardı.

Ecevit'in, sonraları, "hayatımda yaptığım en büyük hataydı" diyeceği Derviş'i ilk kutlayanlar arasında, Bush yönetiminin ABD Hazine Bakanı Paul O'Neill vardı.

"IMF Birinci Başkan Yardımcısı Stanley Fischer, ABD Hazine Bakanı Paul O'Neill, ABD Savunma Bakan Yardımcısı Paul Wolfowitz ve ABD Ankara Büyükelçisi Robert Pearson."

Dört isim, ekonomik krizle boğuşan Türkiye'yi düzlüğe çıkarabilecek ismin, Derviş olduğunu öneriyordu.

Derviş, Ecevit'in yabancısı değildi. Ecevit'in, 30 yıl önce danışmanlığını yapan Derviş'in Ankara serüveni böyle başladı.

Amerika'da 5 Kasım 2000 milenyum seçimini Cumhuriyetçi George Bush kazanmış, Washington-Ankara ilişkilerinde yeni bir dönem vardı.

Washington'da Bush yönetimi ve "Yeni Muhafazakâr (Neo-Con)" ekibinin aklı fikri Irak'taydı.

Derviş, çantası elinde, sık sık Washington'a gidiyor, yönetim ve finans çevreleriyle görüşüyordu.

Ankara'yı fazla ciddiye almıyor görüntüsü vardı. Washington'daki arkadaşları, daha muteberdi.

Derviş, baş destekçisi, Irak savaşının mimarı Pentagon'un ikinci adamı Paul Wolfowitz'le (namıdiğer Wolfowitz of Arabia), Türkiye'yi tartışıyordu.

Başbakan Ecevit, Derviş'in Washington'dan kendisine bilgi vermediğinden yakınıyordu. Koalisyon ortağı MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'yle hiçbir teması yoktu.

DSP'nin bölünmesine kadar gidecek Derviş-İsmail Cem yakınlığının temeli, Washington'da atıldı.

Amerikalılar, Washington'da Cem'i sorguya çekerken, Derviş; Hazine Bakanlığı'nda, Ecevit'in sağlığı, koalisyon içindeki uyum ve kendisinin siyasi geleceği konusunda görüş belirtiyordu.

Washington için, Ecevit sonrası önemliydi.

Hükümeti dağıtıp, DSP'yi bölünmeye kadar götürecek süreçten, birkaç kişinin dışında kimsenin haberi yoktu.

DSP nasıl bölünecekti?

Ecevit sonrası başbakanlık koltuğuna kim oturacaktı?

Washington'ın siyasi tercihi neydi?

“İlmli İslam” su yüzüne çıkmış, operasyon için düğmeye basılıyordu.

Kitapta, Ekonomi Bakanı olan Kemal Derviş'in 1970'li yıllarda, dönemin CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in danışmanlığı ile başladığı kariyerinde Dünya Bankası Başkan Yardımcılığı'na yükselişi ve Türkiye'ye Ekonomi Bakanı olarak geri dönüşünün öyküsüyle DSP'nin bölünmesi, Neo-Con ve “İlmli İslam”cı CIA ajanlarının katkısıyla iktidarın, AKP'ye nasıl sunulduğu konu ediliyor.

Başbakan Erdoğan'ın, “ben bu davanın savcısıyım”, daha sonra “ne istedin de vermedik?” dediği “Ergenekon-Balyoz” kumpasları, FETÖ'yle birlikte gerçekleştirildiği süreçte, CIA ajanları tarafından Fethullah Gülen'le birlikte “Muteber Adam” yapılmasına ilişkin gelişmeleri anlattım.

Kitabın sonuç bölümünde, 13.7.2012 yılında yapılan, FETÖ'cü hâkim ve savcılarının, Ergenekon duruşmasında saatlerce, DSP Genel Başkanı Masum Türker'i, tanık sıfatıyla sorguladığı duruşma tutanağından bölümler yer alıyor.

Daha önce yazdığım belgelere dayanan bilgileri genişleterek hazırladığım kitapta, Masum Türker'in, sonradan, “keşke Yılmaz Polat'ın yazdıklarını zamanında okuyup, ikazlarını dikkate alsaydık” diye pişmanlık ifade eden, yakındığı süreci yazdım.

YILMAZ POLAT

BİRİNCİ BÖLÜM

İLİMLİ İSLAM

İran-Irak savaşı bitmiş, Washington, bölgeyi yeniden biçimlendirme planlarını uygulamaya başlamıştı.

CIA, Pentagon'la birlikte Türkiye'nin bölgedeki yeni rolü üstüne "çok gizli" bir çalışma yürütüyordu.

1980'li yılların sonlarında Türkiye'de İslamcı etkinlikler yoğundu.

İslamcılar, Turgut Özal'ın Anavatan Partisi'nde güçlü bir grup oluşturmuş; parti, denetimleri altındaydı. Nurcular, ajanlarını çaktırmadan Türk Silahlı Kuvvetleri okullarına sızdırıyordu.

Görünüşü Ortadoğulu izlenimi veren ufak tefek CIA ajanı, sessizce plan yapıyordu. Çok meşguldü. Sakalını kesmeye vakti yoktu. Zaten görünüşünü de bölgeye uydurması gerekiyordu.

Yıllarca Türkiye'de, CIA'nın (Amerika Merkezî Haber Alma Teşkilatı) Ortadoğu şefliğini yaptı. Yirmi yılını Ortadoğu'da geçirdi. Washington'a dönünce CIA'da Ortadoğu bölge sorumlusu oldu.

CIA'nın Ulusal İstihbarat Kurulu Başkan Yardımcılığı'na kadar yükseldi.

Türkiye'ye ilgisi hiçbir zaman azalmadı.

Graham Fuller'den bahsediyorum. Ayrılıkçı Kürtler ve siyasal İslamcıların hamisinden. CIA'dan emekli olduk-

tan sonra da bölgedeki faaliyetlerini sürdürdü. Görevine Kaliforniya’da, CIA bağlantılı “RAND Corporation” adlı araştırma kurumunda devam etti.

Kendisini öylesine İslam’a kaptırdı ki CIA ajanının Müslüman olduğunu sananlar bile oldu.

Fethullah Gülen ve yakın çevresiyle yakın ilişki kurdu. Yazdığı raporlarla tarikatların ufkunu açtı.

“Türkiye’de İslam Köktencilığının Geleceği” adlı, ABD’de oturan Profesör Sabri Sayarı’yla birlikte Pentagon için hazırladığı rapor, tarikatlar ve Kürtçüler için yol haritası oldu. Türk-Kürt-İslam sentezini birleştirip, Türkiye’nin yeni jeopolitik yapısını irdeledi.

Fuller’in iki çalışma arkadaşı vardı: Amerika’nın eski Ankara Büyükelçisi Morton Abramowitz ile Henri Barkey idi. Abramowitz’le Barkey de geçim yollarını Türkiye üzerine kurmuşlar, Fuller’le birlikte her faaliyetin içinde yer alıyorlardı.

Barkey, İstanbul’da doğma büyüme Türk vatandaşı bir Musevi’ydi. Askerliğini Türkiye’de yaptı. Daha sonra yüksek tahsil için İngiltere’ye gitti, City College isimli, fazla tanınmayan bir yüksekokulda okudu. Mezun olduktan sonra Türkiye’ye döndü, sonra master yapmak için Amerika’ya gitti.

Henri, master programı için Pennsylvania eyaletindeki Lehigh Üniversitesi’ni seçti. Amerikalı bir hanımla evlendi ve yeşil kart (green card) alarak Amerika’da oturma hakkına sahip oldu.

Henri’nin evliliği çok uzun sürmedi, eşinden boşandı. Kendini üniversitede kabul ettirmek için, Türkiye ağırlıklı konularla ilgilendi. Özellikle insan hakları ve Kürt konularında konferanslara katıldı, Türkiye’nin politikalarını eleştirerek,

Türkiye aleyhtarı lobilerin sevgilisi oldu.

Washington'da Türkiye'yi yakından tanıyan bir dul daha vardı. Uzun yıllar "Kongre Araştırma Bürosu"nda Türkiye'yle ilgili raporlar hazırlayan Ellen Laipson da eşinden boşanmıştı.

Ellen, 1993 yılında, Yahudi törelerine göre Henri Barkey'le evlendi. Çiftin çocukları olmadı. Rusya'dan bir çocuk evlat edindiler.

Ellen, Birleşmiş Milletler'deki Amerika temsilcisi Madeleine Albright'la çalışmaya başladı, daha sonra Dışişleri Bakanlığı'na atanan Madeleine Albright'la, Washington'a taşındı.

Barkey'in karısının şansı açıldı. Yunan asıllı Amerikalı George Tenet, CIA Başkanlığına atanınca, Ellen'i CIA'da önemli bir göreve getirdi. Henri Barkey de Pentagon ve CIA için, Türkiye'yle ilgili raporlar hazırlamaya başladı. Henri, işleri ilerletti, sadece Kürt konusunda değil, İslam konularında da raporlar yazmaya başladı.

Graham Fuller ve Henri Barkey, Güneydoğu'da "önce terör sona ersin, sonra reformlar yapılır" gibi yaklaşımları eleştiriyor, çözüm için öncelikle demokratikleşme hareketinden başlanması gerektiğini savunuyordu.

İkili, tek çıkış yolu olarak, Kürtlerin, Millet Meclisi'nde temsil edilmeleri ve ekonomik-siyasi-sosyal ve kültürel haklarının verilmesi gerektiğini savunuyordu.

CIA destekli Fuller, Kemalizme de el attı. Atatürkçülük konusunda görüşler bildirdi. Fuller'e göre, Türkiye'nin sorunu, Atatürkçülükten kaynaklanıyordu.

Fuller, üç ayda bir yayımlanan "National Interest", Türkçesi "Ulusal Çıkar" olan dergiye "Atatürk ve Sonrası" başlıklı birkaç yazı yazdıktan sonra, İstanbul'da "Said-i Nursi"lerin konferanslarına katılmaya başladı.

Fuller, Atatürk dünyasının bugün değişip gittiğini öne sürüyor, Atatürk'ün yeniden yorumlanmasına ihtiyaç olduğunu söylüyordu.

Fuller'e göre, Türkiye, Avrupa Birliği'ne üyelik kriterlerini yerine getirmekte ciddi sorunlarla karşı karşıyaydı. Bu sorunların özünde, kemikleşmiş Kemalizm yatıyordu. Atatürkçülük ilkeleri arasında yer alan "devletçilik", bugün geniş anlamıyla, Türkiye'nin gelişmesinin öntünde en büyük engeli oluşturuyordu.

Fuller: "Türkiye Anayasası'nın ilk cümlesi olan 'Türk Devleti ebedîdir' sözü, Orwell dilini anımsatan daha eski bir dönemi çağrıştırmaktadır." diyor, şöyle devam ediyordu:

"Liberal olmayan bu düzen, Türkiye'nin demokratik değişimini engellemekte, İslamılık ve Kürtler gibi iki ana sorunun çözümünü de zorlaştırmaktadır. Birincisi, din meselesi. Türkiye, laik bir devlet olarak, ülkedeki tek ve aynı zamanda en büyük İslamı partiyi yasaklamaya devam ediyor. Türkiye, laik sistemi sürdürmelidir, ancak bu sistem, kilise ve devletin ayrıldığı gibi gerçek laiklik olmalıdır. Fransız jakoben anlayışında ve Türkiye'de olduğu gibi, devletin din üzerinde kesin bir kontrol uyguladığı bir sistem olmamalıdır.

Türkiye'nin ikinci büyük iç krizi de Kürt sorunudur. Homojen bir ulus kurma kaygısı içinde, Kemalist Devlet, Türkler dışında hiçbir kimliği tanımamak üzerine inşa edilmiştir."

Yıllarca Türkiye'de bulunan CIA'cı Fuller, Kemalizm olarak adlandırılan devlet doktrininin, sorunu çözmediği gibi, Türkiye'ye çok pahalıya mal olduğunu da iddia ediyordu.

CIA ajanı, Washington'un bölgeyi yeniden biçimlendirme planının uygulanması için yeşil ışık yakıyordu.

Pentagon'da CIA'yla birlikte, Türkiye'nin bölgedeki yeni

rolüne ilişkin gizli bir çalışma yürütüyordu.

Türkiye’de İslamcı etkinlikler yoğunlaştırılacaktı.

Tarikatlar, Turgut Özal’ın Anavatan Partisi’nde güçlenmiş, parti örgütü, denetimleri altındaydı. Nureular, TSK okullarına sızmaya başlamıştı.

Fuller, rapor üzerine rapor yazıyordu:

“Türkiye’deki ABD karşıtı teröristlerin çalışmalara başlaması olasılığı göz ardı edilemez. Çabuk alevlenecek bir ortamda, ABD üsleri tartışmalı duruma gelirse, ABD personeline karşı eylemler gerçekleştirilebilirdi. Bu incelemede Türkiye’deki İslamcıların iktidara gelmelerinin mümkün olmadığı sonucuna varılmakla birlikte, onların, önemsenmesi gereken bir güç oldukları düşünülmektedir.

Türkiye’de İslamcı duygular gelişirken, herhangi bir Türk Hükümeti ve ABD, İslamcılarının varlığını, görünümünü, duyarlılığını ve çıkarlarını hiç aklından çıkarmamalıdır. İslamcı etken, ABD’nin Ortadoğu’daki girişimlerini ve Türk desteğini kısıtlayacaktır.

Bu durum, ABD’nin, Körfez ve Arap-İsrail sorunundaki politikasını da etkileyecektir. Türkiye’deki İslamcı politikaların yerli karakteri anlaşılabilirse ABD, belli bir çerçevede durumu etkileyebilir. ABD öncelikle, Türkiye’deki demokratik güçleri destekleyerek, Türkiye’deki İslamcı olmayan eğilimlerin büyümesine yardımcı olabilir. Demokratik yol, otoriter bir ortamda yeşeren şiddeti önlemek için en iyi yöntemdir ve böylece İslamcı güçlerin de siyasal yaşama katılmasına izin verilmiş olunur. Böyle bir katılım, İslamcıları, görüşlerini özgür bir ortamda ve seçimler aracılığıyla açıklamaya zorlar. ABD’nin, demokratik rejimi desteklemesi, kendilerini yürürlükteki din karşıtı kanunların baskısı altında gören İslamcıları sevindirecektir.”

MORTON ISAAC ABRAMOWITZ

Washington’da CIA’nın “İlmli İslam” projesini bölgede uygulayacak ehil isimler vardı. En tanınmış, Morton Abramowitz idi. Kariyerine 1963’te Hong Kong’da başlayan, 1978’de Tayland Büyükelçisi olan Yahudi asıllı Abramowitz, 1985’te Dışişleri İstihbarat ve Araştırma Bölümü’nün başına getirildi. Bir yıl sonra da İstihbarat ve Araştırma’dan sorumlu Bakan Yardımcısı oldu. 1989’da Ankara Büyükelçiliği’ne atandı.

Abramowitz, CIA’cı arkadaşı Fuller’le “İlmli İslam” projesi üzerinde çalışıyordu.

Plana göre, Kürtçülük ve “İlmli İslam” birlikte yürütülecekti.

Ortam hazırды.

Washington’daki yapımcılar, İslamcı hareketle ilgili özenli davranılmasını istiyorlardı:

“ABD’nin çıkarları, ancak dikkatli ve gürültüsüz politikalarla korunabilir. İslam’ın bugünkü rolüyle ilgili her türlü açık girişim, sonuçları etkileyerek, ABD çıkarları açısından olumsuz sonuçlar doğurabilir.

ABD yönetimi, politikalarını çizerken, Türkiye’nin laik hükümet biçimini desteklemekle, İslamcı güçlerle açıkça yüzleşmeden kaçınmak arasındaki ince yolda yürümelidir.”

1989’da Ankara’da Büyükelçilik görevine başlayan Abramowitz, Refah Partisi Beyoğlu İlçe Başkanı Recep Tayyip Erdoğan’la da irtibat kurup, görüşmeye başlıyordu.

İstihbaratçı Büyükelçi Abramowitz’e göre, kravatlı, kentli görünümlü Erdoğan’ın yıldızını parlatmak lazımdı.

Washington bir yandan da İstanbul Belediye Başkanı olan İslamcı Erdoğan’ın yıldızını parlatacaktı.

Türkiye'nin Washington Büyükelçisi Şükrü Elekdağ, Ankara'ya dönmüş, yerine Nüzhet Kandemir atanmıştı.

Pentagon'da Neo-Con'ların planı hazırды. İktidarda Demokratlar olduğu dönemde de planlar bekletiliyordu.

Paul Wolfowitz, Lewis Libby, Zalmay Khalilzad, Richard Perle ve Albert Wohlstetter, ABD'nin üstünlüğünü koruyabilmesi için kesintisiz bir çaba harcanması gerektiği sonucuna varmışlardı. Amaç, ABD'nin çıkarlarını ödünsüz korumaktı. Bu görüş, Demokratlara da ters değildi.

Baba Başkan Bush döneminde yapılan bu çalışma, oğul Bush 2002 yılında başkan olunca yeniden canlandırılarak "Güvenlik Stratejisi"nin temelini oluşturacaktı.

Washington, uzun zamandır, Türkiye'de iç siyasi durum ve bölgedeki gelişmeleri çok yakından izliyordu.

12 Ekim 1993 tarihli, Necmettin Erbakan'ın Genel Başkan seçildiği kurultayı izleyen Büyükelçi Richard Barkley, Washington'a çektiği telgrafta şöyle diyor:

"Erbakan'a göre, Türk Hükümeti, Kürt sorununun açıkça tartışılmasına izin vermiyor. Sorun yalnızca İslamcı bağlamda çözümlenebilir. Bu, tüm taraflar için adaletli bir çözüm olur."

İKİNCİ BÖLÜM

SADDAM HÜSEYİN'E SUİKAST

1994 yılının sonlarında, Irak'ın kuzeyinde, Kürt gruplar arasında silahlı çatışma başlamış, Barzani ve Talabani güçleri birbirine girmişti. Amerikalılar, çatışmanın bir an önce sona erdirilmesini istiyordu.

Washington, Saddam Hüseyin'i darbeye devirme hazırlığındaydı.

Bölgedeki CIA şeflerinden, kıdemli ajan Robert Baer, suikast için görevlendirildi.

Baer, Aralık 1995'te, beş kişilik ekibiyle, Türkiye üzerinden Irak'a geçti. Saddam güçlerinden ayrılan General Vefik El Samarraî'yi buldu. Barzani ve Talabani'yle temasa geçti.

Saddam'ı, Tikrit yakınlarında bir köprüden geçerken, 100 kişilik bir saldırı birliğiyle öldürmeye karar verdi. Son biçimini verdiği planı, Washington'a bildirdi. CIA merkezi, bir cevap vermedi. Baer, bir plan daha geliştirdi. Peşmerge ve kaçak askerlerden oluşan bir suikast birliği, Hüseyin'e, saraylarından birinde saldıracaktı. CIA, bu plan hakkında da bir karar bildirmedi.

Saddam Hüseyin, suikast girişimini haber almıştı. Başkan Clinton'ın Ulusal Güvenlik Danışmanı Anthony Lake, CIA İstasyon Şefi Baer'e bir mesaj gönderip, suikast planının iptal edildiğini söyledi.

Baer, her şeye rağmen, suikastı aklına koymuştu.

Talabani'yi de ikna etti ama Barzani, saldırıya katılmayacağını bildirerek, adamlarını geri çekti.

Celal Talabani, Baer'in talimatıyla, Saddam'a muhalif su-baylarla, Irak birliklerine saldırdı ancak, başarılı olamadı.

CIA

Türkiye; ajanların cirit attığı, girip çıkanların birbirine ka-rıştığı, istihbaratçıların merkez üssü bir ülke olmuştu.

CIA, Türkiye'deki siyasi gelişmeleri ve Iraklı Kürtleri ya-kından izliyordu.

Refah Partisi'yle askerlerin ilişkisi, Türkiye gündeminin ilk sırasındaydı.

CIA, 1 Kasım 1996'da Ankara'dan gelen raporların değer-lendirildiği "Ulusal İstihbarat" toplantısında, TSK'nin, Refah Partisi konusunda endişeli olduğu sonucuna vardı. (CIA National Intelligence Daily)

ABD yönetimi, iki ay sonra görev süresi bitecek olan "Çekiç Güç"ün durumunu düşünüyordu.

Başkan Bill Clinton, Dışışleri Bakanı Madeleine Albright'ı, Ankara'ya gönderdi. Albright, 19 Temmuz 1996'da, Başbakan Necmettin Erbakan'la görüşerek, Washington'a döndü.

Erbakan'dan, gereken söz alınmış ve Çekiç Güç'ün süre-siyle ilgili sorun kalmamıştı. TBMM, 30 Temmuz 1996'da sü-reyi beş ay daha uzattı. Karar, Washington'ın hoşuna gitmişti ama Erbakan, bir ay geçmeden İran'a gidince kıyamet koptu.

ABD Büyükelçileri Abramowitz ve Barkley'den sonra Ankara'ya, Büyükelçi olarak Marc Grossman atandı.

ABD, Irak'a karşı büyük bir saldırıya hazırlanıyor ve Türkiye'den destek bekliyordu.

Büyükelçi Grossman, 3 Eylül 1996 günü, Dışışleri Bakanı

Tansu Çiller'e gitti.

Washington bu kez, Başbakan Erbakan'ı by-pass ediyordu. Çiller, Amerikan Büyükelçisi'ne olumlu yanıt verdi ve aynı gün Clinton'a, saldırıyı destekleyeceklerine ilişkin bir mektup yazdı.

Çiller'in mektubu Beyaz Saray'a ulaşmadan, 3 Eylül günü Clinton, "Operation Desert Strike" adı verilen saldırıyı başlattığını açıkladı. Amerikan savaş uçakları, Irak birliklerine, 34 saat boyunca kesintisiz füze ve bomba yağdırdı.

CIA'nın kurduğu "Irak Koalisyonu" darmadağınktı.

Washington, yeni strateji arayışına girdi. 16 Eylül 1996'da, Savunma Bakanı William Perry, Ankara'ya gitti.

Pentagon'un yeni stratejisi, Saddam birliklerine yasaklanan hava sahası içinde kalan bölgelerde, denetimi sıkı tutmaktı. Uçuşa yasak bölgeyi, 36'dan 33'üncü paralele kadar genişleten Pentagon, Irak ordusunun bölgedeki askerî tesislerini etkisizleştirmek istiyordu.

1 Eylül 1997'de, Mark Robert Parris, Grossman'ın yerine Ankara'ya Büyükelçi yapıldı.

Neo-Con'lar (Yeni Muhafazakâr), Saddam Hüseyin'in devrilmesi için, Başkan Clinton'a baskı yapıyorlardı. Clinton'a karşı, Ocak 1998'de yeniden atağa geçtiler.

Clinton'a ultimatom gibi mektubu imzalayanlar, Pentagon'un ünlü, muhafazakâr, "İlimli İslamcı" fanatik isimleriydi:

"Donald Rumsfeld, Richard Perle, Paul Wolfowitz, Zalmay Khalilzad, John Bolton, William Schneider, William Kristol, James Woolsey, Robert Zoellick, Francis Fukuyama, Elliott Abrams, Richard Armitage, Vin Weber, Peter Romdan, Robert Kagan."

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TANSU ÇİLLER

Türkiye'yi yöneten siyasetçiler, servetlerine servet katmakla meşguldüler.

Tansu Çiller, mal varlığını Amerika'ya taşıyordu.

Yurt içinden ziyade ülke dışındaki basın, Türkiye'deki yolsuzluklara daha duyarlıydı.

The New Republic dergisinde çıkan yazı, çok şey anlatıyordu.

"Çiller'in Dalavereyle Yükselişi" başlıklı yazıda, özetle şöyle deniyordu:

"Son hükümet krizi, gözünü iktidar hırsı bürümüş, ikiyüzlülüğü hastalık hâline gelmiş, eski Başbakan Çiller'in, Refah Partisi'yle koalisyona gitmesiyle başladı. 1993 yılında Türkiye'nin ilk kadın Başbakanı olan Çiller, o zamanlar Kemalizmi temsil ettiğini söylüyor, kendisine yakıştırılan "Ana-Türk" sıfatına bayılıyordu.

Nüfusun önemli bir çoğunluğunun laik olduğu ülkede, Bayan Çiller, yeni bir dönemi simgeliyordu. Ancak halkın sevgisi, enflasyon oranının kısa bir sürede yüzde 95'e fırlamasıyla düş kırıklığına dönüştü. Sokaktaki adam, maaşının her gün eriyip gittiğini görürken, Çiller ve kocası, milyonlarca dolarlık bir servet oluşturmaya başladı.

Bayan Çiller, paraların, annesinden miras kaldığını iddia ediyordu. Annesini tanıyanlar ise, yaşlı kadının, zor geçinen,

zavallı bir dul olduğunu söylüyorlar.”

New Hampshire eyaletinin Salem kenti, Massachusetts eyaletine bir kilometre uzakta, küçük ve çok şirin bir yer. Eyaletin sınırında kurulmuş bir kasaba. Salem, aynı zamanda Boston ve çevresinde oturan büyük iş adamları için bir vergi cenneti. Massachusetts eyaletinde oturan iş adamları, çoğu kez şirketlerini, bu küçük kasabada kuruyor, bazıları da işlerini Salem’e kaydırıyordu.

Özer Çiller, girişimci, akıllı bir insandı. İstanbul’dan yakın tanıdıkları olan Bilger ve Burak Duruman kardeşlerle birlikte iş yapmak istiyordu. Salem, gözden uzak, mütevazı bir yerdi.

Özer Çiller, Duruman kardeşler ve Thomas McGrevey’i de alarak, soyadlarının baş harfleri olan “GCD Inc.” şirketini kurdu. 6 Mayıs 1992 tarihinde kurulan şirket, uluslararası iş ve temsilcilik, ağırlama, eğitim ve sağlık hizmetleri vereceğini beyan etti.

New Hampshire eyaletine 185 dolar ödenerek kurulan GCD şirketi, ilk işine, 18 Eylül 1992 tarihinde, bir milyon dolara Salem Otel’i satın alarak başladı.

Şirket, dört gün sonra New Hampshire eyaletinin başkenti Concord’da, otelin ismini “Salem Hotel School” olarak değiştirmek için başvuruda bulundu.

Şirket, bu isim değişikliğini, otelin bir bölümünü, Hesser College’e iki yıllık kiraladığı için yapıyordu. Otelin ismi bir süre sonra yeniden değiştirildi, “Hampshire” oldu. 22 Ekim 1993 tapu kayıtlarına göre, Özer Çiller, otelin sahibi, GCD şirketinin başkanı ve muhasibi olarak görünüyordu.

Tansu Hanım’ın ilginç hesapları vardı. Bir taşla birkaç kuş vurmayı hesaplıyordu. Refah Partisi’yle koalisyon yaptığı için, Washington’la ilişkileri, Başkan Clinton döneminden beri askıdaydı.

Çiller, bu durumdan çark etmenin hesaplarını yapıyordu. Washington'dan duyulacak şekilde, Erbakan'la neden koalisyon yaptığını anlatıp, temize çıkmak için çırpınıyordu:

“Benim başbakan olmam için gerekli çoğunluğa sahip olduğumuzu gösteren imzaları, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e götürdüm. Ancak başbakanlık, bana verilmedi. Yani asker, müdahale etmedi. Eğer ben başbakan olsaydım, Erbakan, bir kadının emrinde görev yapacaktı. Biliyorsunuz, dinimizde, kadından imam olmayacağı yönünde bir yaklaşım var. Eğer ben başbakan olsaydım, dinî anlamda da bir değişim yaşanacaktı. Ayrıca Refah ile ortaklık kurmasaydık, Refah Partisi, daha sonra daha yüksek oyla iktidara gelirdi. O hükümet döneminde Refah da tanınmış, denenmiş oldu.”

ERMENİ TASARISI

Krizler, Türkiye'nin peşini bir türlü bırakmıyordu. Ankara-Washington ilişkileri gergindi. Sözde “Ermeni Soykırımı Tasarısı” yeniden hortlatılıp karşımıza çıkarılmıştı. Kasım seçimlerine birkaç ay vardı. Amerika'daki birçok eyalette Ermeni soykırımı kabul edilmiş ama Türkiye'den, kısık birkaç sesin dışında tepki gelmemişti. Galatasaray'ın Avrupa'daki maçlarını izlemek için Meclis'in yarısı Avrupa'ya taşınırken, Washington Büyükelçiliği'nin feryatlarını ciddiye alan yoktu.

Tasarı, bir yıldır adım adım ilerlemiş, “geliyorum” demişti. Ermeni lobisinin taktığı, 6-15 Ekim tarihleri arasında kongre, seçim tatiline girmeden tasarıyı, Temsilciler Meclisi Genel Kurulu'na getirmektir. Tasarıyla ilgili haberlere, siyasetçiler kadar Türk basını da yeterli önemi vermiyordu. Kongredeki hazırlıkların, bir manken ya da arabesk şarkıcısıyla ilgili haber kadar önemi yoktu.

1990 yılında tasarımı senatoya getiren Senatör Robert Dole, emekliye ayrılmış, televizyonda “Viagra” reklamına çıkarken, bayrağı bu kez, Temsilciler Meclisi Başkanı Dennis Hastert devraldı.

Tasarı, Cumhuriyetçi Parti Kaliforniya Milletvekili James Rogan’dan geldi. Temsilciler Meclisi’nin Cumhuriyetçi Başkanı Hastert, Kaliforniya’yı seçimde kaybetmek istemiyor, Ermeni seçmen oylarını alabilmek için tasarımı destekliyordu. Rogan’ın seçim bölgesi, Ermeni toplumunun en yoğun olduğu bölgeydi.

Beyaz Saray’dan çıkan sesler ise kısıktı. Başkan Clinton’ın eşi Hillary, senatör aday olmuş, seçmenlere gülücük dağıtmakla meşguldü.

Tasarı, önce Cumhuriyetçi Parti New Jersey Milletvekili Christopher Smith’in başkanı olduğu Uluslararası İlişkiler Alt Komitesi’nde görüşüldü. Tasarıya 134 milletvekili imza koymuş, alt komiteden geçmesi hâlinde bir üst komiteye gidecekti.

Türk-Amerikan ilişkilerinde son derece kritik bir aşamaya gelinmişti. Amerikan yönetimi, Ankara’daki Büyükelçileri Robert Pearson’ı, Washington’a çağırırken, Ankara’dan hâlâ bir ses yoktu.

Washington’daki Türk Büyükelçiliği, panik hâlindeydi. Büyükelçi Baki İlkin’in uyarıları fazla etkili olmuyor, Ankara’nın umursamazlığı devam ediyordu. Washington’da yeni sayılan Büyükelçi İlkin, çaresiz, kendi çapında bir şeyler yapmaya uğraşıyordu ama nafile, boşuna çabalıyordu.

Tasarımı önlemek için ilk akla gelen önlemlerden biri, 1985 yılında 69 bilim adamının, Ermeni soykırımı iddialarını çürüten, imzaladıkları deklarasyon oldu. Aradan çok yıllar geçmişti. Bilim adamlarının bazıları ölmüş, bazıları fikir de-

ğıştırmış, bazıları küsmüş, bazıları da Ermeni tehdidi aldığı için sinmişti. Sonuç olarak, üç kişiyi bir araya getirmek mümkün olmuyordu.

Her zaman olduğu gibi Türk tezi istikametinde görüş bildiren yegâne akademisyen, Tarih Profesörü Justin Mccarthy, tek asker olarak görev başındaydı.

Bu arada, Türkiye’den beş milletvekili, geç olmasına rağmen, Washington’a geldi. DSP’den Tayyibe Gülek, MHP’den Metin Ergun, RP’den Temel Karamollaoğlu, DYP’den Ayfer Yılmaz ve ANAP’tan Mehmet Ali İrtemçelik, ilk iş olarak Türk gazetecilere basın toplantısı yaptı.

Milletvekillerine ilk soru, “neden geldiniz?” oldu. Ekip başkanı İrtemçelik, tasarımı sanki gazeteciler sunmuş gibi çıkıştı. Milletvekillerinin yapacağı bir şey yoktu.

Milletvekilleri, Amerikalı karşıtlarını ikna edeceklerini düşünerek, ellerini kollarını sallayarak gelmişlerdi. Ama bir işe yaramadığını çok geçmeden görecektlerdi.

Büyükelçi İlkin, Temsilciler Meclisi Başkanı’ndan görüşme talep etti.

Başkan Hastert, vakti olmadığını öne sürerek görüşme talebini reddetti. Daha sonra Hastert’ın ofisi, Büyükelçiliği arayarak, Temsilciler Meclisi Başkanı’nın, sadece Baki İlkin’le görüşebileceğini söyledi.

Büyükelçi İlkin, Türkiye’den beş kişilik bir parlamento heyeti geldiğini ve onlarla birlikte ziyaret etmek istediklerini bildirmişti. Büyükelçi ve parlamento heyeti, ertesi gün Hastert’a gitti, ancak büyük bir siyasi nezaketsizlikle karşılandılar.

Temsilciler Meclisi Başkanı’nın sekreteri, kapıya çıktı, Hastert’ın, Türk parlamenterlerle görüşecek bir şeyi olmadığını söyledi ve sadece Baki İlkin’i kabul edeceğini bildirdi. Türk heyeti, neye uğradığını şaşırmişti.

Türk parlamenterler, kongre ziyaretlerini sürdürdüler. Tom DeLay ve Dana Rohrabacher, tasarının, Osmanlı dönemini kapsadığını öne sürerek, Türk meslektaşlarını ikna etmeye çalıştı. Bir grup milletvekili de inanmadıkları hâlde, Ermeni seçmenlere söz verdikleri için, tasarıya kabul oyu vereceklerini söylediler.

Mehmet Ali İrtemçelik, gayet iyi mesaj verdiklerini söylüyordu ama gelişmeler, hiçbir etkisinin olmadığını gösteriyordu. Türk milletvekilleri, tasarının kabul edilmesinin, ikili ilişkilere zarar vereceğini söylemiş, Amerikalı milletvekilleri de fazla umursamamışlardı.

Beyaz Saray ise, sessizliğini koruyordu. Cumhurbaşkanı Sezer, Başkan Clinton'ı telefonla arıyor, ancak, gerekli desteği alamıyordu. Clinton'a göre, kongre bağımsızdı, dolayısıyla baskı yapamazlardı.

Doğru. Kongre bağımsızdı ama Beyaz Saray'ın, karşı oldukları tasarılar gerektiğinde sert biçimde karşı çıktığı, hatta önlediği çok görülmüştü.

Tasarının durdurulması için Türk tepkileri kaldı. Tasarı, Temsilciler Meclisi Uluslararası İlişkiler Komitesi'nden de geçirildi. Ermeni ve Rum iş adamları, kesenin ağzını açmış, milletvekillerinin seçim kampanyalarına para yağdırıyorlardı.

Türk dernekleri ise parasızlıktan kıvranırken, uyanık bazı Türk iş adamları, New York'ta, Miami'de gayrimenkule yatırım yapıyordu. TÜSİAD'ın Washington'da bürosu olmasına rağmen, kılını bile kıpırdatmıyordu. Sanki Türk halkı Amerika'da oy kullanıyormuş gibi Amerikalı milletvekillerine faks ve e-mail yoluyla tepki gösterilmesi isteniyordu.

Washington'daki Musevi lobisi de ilk defa ikiye ayrılmıştı. Soykırım Müzesi Müdürtü, tasarıyı desteklediğini açıklarken, JİNSA adlı Musevi kuruluşu da tasarıya karşı çıkıyordu.

Musevilere ait Soykırım Müzesi'ne, Ermenilerin baskısı sonucu bir de plaket konmuştu. Plakette, Hitler'in, sözde Ermeni soykırımıyla ilgili sözlerine yer veriliyordu.

Ermeni lobisine önemli bir destek de İslamcı Merve Kavakçı'nın üyesi olduğu "CAIR" adlı dernekten geldi.

Beyaz Saray'ın, tasarı karşısındaki mücadelesi yeterli değildi. Başkan Clinton, Ulusal Güvenlik Danışmanı Sandy Berger'i, Temsilciler Meclisi Başkanı'na göndermiş ama tasarısı, tam gaz, komite komite yol alıyordu.

Temsilciler Meclisi'nin en ilginç milletvekili ise, Benjamin Gilman'dı. 70'lik delikanlı, kendisinden çok genç bir Rum kadınla evlenmişti. Gilman, Uluslararası İlişkiler Komitesi'nin Başkanıydı. Gilman, sürekli Türklere şirin görünmeye çalışırdı, ama nedense Türkler de bu kurt politikacının kafasının arkasındakini bir türlü anlamıyordu.

Benjamin Gilman, kapalı kapılar ardında Türk yetkililere, tasarıya karşı olduğunu söylüyor ama tasarının yanında olduğunu gösteren davranışlardan da kaçınıyordu.

Gilman'ın ismi, Tansu Çiller'in Başbakanlığı döneminde 'Türk yanlısı Amerikalı milletvekillerinin adları arasına alınmıştı. Hatta liste, dönemin DYP Bursa Milletvekili gazeteci Fethi Akkoç'un eline, Washington'a gelmeden önce, "Türk dostları" diye, Çiller tarafından tutuşturulmuştu. Washington'a ilk kez gelen Akkoç'u uyarmış; Gilman'ın, Türk dostu olmadığını anlatmıştı.

Aynı listenin, dönemin Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri Orgeneral Doğan Beyazıt'ta da olması ilginçti. Tanıtım konusunda aynı vurdumduymazlık devam ediyordu.

En büyük eksiğimiz, Amerikan medyasıyla olan ilişkilerdi. En haklı olduğumuz konularda bile, bir satır yazdıracak ilişkiyi kuramamıştık. Türkiye'deki kurumlar, alınacak sekretere

kadar, bu işin kartvizitle olmayacağını bir türlü anlamıyordu.

Uluslararası İlişkiler Komitesi, son yıllardaki en tartışmalı oturumuna sahne oluyordu. Üç saat süren tartışmalar sonucu, Ermeni lobisine destek veren milletvekilleri, hayal kırıklığına uğradılar, tasarının oylanması, sadece birkaç günlüğüne ertelendi.

Kaliforniya Demokrat Milletvekili Tom Lantos, en gerçekçi konuşmayı yaptı, tasarının getirilmesinin tek nedeninin siyasi olduğunu söyledi. Lantos, Demokrat ve Cumhuriyetçi Parti'nin, kasım seçimlerinde, aralarındaki çok az fark nedeniyle, kongrede çoğunluğu sağlayabilmek amacıyla tasarımı oya tahvil etmek istediklerini anlattı.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MADELEINE ALBRIGHT

Türkiye’de siyaset son derece kaygan bir zemin üzerinde duruyordu. İktidarların ne zaman gideceğini kestirmek mümkün değildi.

Siyasi hayatında seçim kazanmadan üç kez Başbakanlık yapan ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz, ANASOL-D Hükümeti’ni kurmuştu.

Türkiye için Ermeni soykırımı tasarısı neyse, Amerika için de Arapların, Birleşmiş Milletler’e, İsrail’in kınanması için verdikleri öneri aynıydı. Beyaz Saray, oylamada, Türkiye’nin, İsrail’in yanında yer alması, en azından çekimser kalmasından yanaydı.

Ermeni tasarısına karşı çıkan Musevi lobisi, “her şey karşılıklı” deyip, kendi politikalarının desteklenmesini istemişlerdi.

Washington’la Ankara arasındaki kara bulutların nedeni, New York’taki oylamaydı.

Türk-Amerikan ilişkilerini yaralayan olayın perde arkası şöyle gelişti:

Dışişleri Bakanı Madeleine Albright, Dışişleri Bakanı İsmail Cem’i telefonla aradı. “Sizin için Ermeni soykırımı neyse, bizim için de bu.” dedi. İsrail’in tek taraflı suçlanmasına, karşı çıkmasını istedi.

Telefon kapandıktan sonra Albright rahat görünüyordu.

İsmail Cem'in cevabını, Türkiye'nin çekimser kalacağı şeklinde algılamıştı. Konuşmadan birkaç saat sonra, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda oylama yapıldı.

Türkiye, İsrail'in kınanması yönünde oy kullandı. Amerika ve 6 ülke, karara karşı çıktı, 46 ülke çekimser kaldı, 30 ülke oylamaya katılmadı, 92 ülke de karara destek verdi.

Türkiye'nin tutumu, Albright'ı çılgına çevirdi. İsmail Cem'e hemen bir mektup yazıp: "Özel ricama rağmen, oylamadaki tutumunuzdan büyük hayal kırıklığına uğradım." dedi.

Türkiye, bu oylamayla Musevi lobisini karşısına alıyordu.

Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Dairesi, Ankara'nın oylamayla ilgili tutumuna bir anlam verememiş, Türkiye'nin neden çekimser kalmadığını anlamaya çalışıyordu.

Washington-Ankara arasındaki anlaşmazlık konuları, bununla sınırlı değildi. Türkiye, Rusya'yla, 1997 yılında, "Mavi Akım" projesini imzalamıştı. Washington, anlaşmadan rahatsızdı. Amerikalılar, projenin, Rusya'nın Türkiye üzerindeki stratejik etkisini artırmasından endişe ediyordu. Mavi Akım'la yakından ilgilenen siyasetçi, Mesut Yılmaz'dı.

New York Times gazetesi, projenin, Amerika'nın bölgesel politikalarına büyük darbe vurduğunu yazıyordu. Gazeteye göre, 1997'de Başbakan olan Mesut Yılmaz, ordu ve Dışişleri'nin karşı çıkmasına rağmen, Rusya Başbakanı Çernomirdin'le anlaşmayı imzaladı.

Gazete, bütün uyarılara rağmen, güçlü bir Türk ve Rus politikacı ve iş adamının çıkarlarının, projeyi gerçekleştirme aşamasına getirdiğini yazıyordu.

Başkan Clinton, resmî bir ziyaret için Washington'a giden Başbakan Bülent Ecevit'e, Mavi Akım'la ilgili endişelerini aktardı. Clinton, Ecevit'i uyardı, Türkiye'nin, gaz ihtiyacını

karşılamak için, Türkmənistan yolunu tercih etmesini önerdi.

Mesut Yılmaz, başbakanlıktan ayrılmış ama Mavi Akım'ın peşini bırakmıyordu. 1999 yılının Eylül ayında sessizce Amerika'ya uçtu. Yanında kardeşi Turgut Yılmaz ve Cavit Kavak da vardı. Mesut Yılmaz, bir iş adamına ait uçakla Amerika'ya giriş yapıyordu. İş adamının, Şarık Tara olduğu, hemen Washington kulislerine yayıldı. Türkiye'de büyük bir depremin olduğu, binlerce kişinin öldüğü bir dönemde, Mesut Yılmaz, deprem bölgesi görevini, eşi Berna Hanım'a bırakarak, Massachusetts eyaletinden giriş yapıyordu.

Eyalet çok büyüktü. Yılmaz'ın hangi şehirde kaldığını kimse bilmiyordu. Washington'da üniversiteye giden oğlu Yavuz bile, "babasının Washington'a geleceğini, ancak nerede olduğunu bilmediğini" söylüyordu.

Mesut Yılmaz, Amerika'ya gideceğini, Türk Büyükelçilik yetkililerine bile bildirmemişti. Amerikan makamları, Yılmaz'ın Amerika'ya girişini tespit edip, Washington Büyükelçiliği'ne kibar bir şekilde, biraz da alay ederek iletliyordu.

Amerikan Dışişleri Bakanlığı yetkilileri, "Sayın Yılmaz acaba Washington'da yetkililerle görüşmek ister mi?" diye soruyorlardı.

Başta Büyükelçi Baki İlkin olmak üzere Türk diplomatlar şaşırıyor, ne diyeceklerini bilemiyorlardı.

Mesut Yılmaz, kendilerine haber vermemişti ki onun adına randevu talebinde bulunsunlar. Yılmaz'ın, Washington'a gelinceye kadar ne yaptığı, kiminle görüştüğü bilinmiyordu.

Hatta Florida'ya geçerek, Rus Gazprom Şirketi'nin Amerikalı temsilcileriyle konuştuğu da söyleniyordu.

Mesut ve Turgut Yılmaz kardeşler, beraberindekilerle,

Washington'da Capitol Hilton Otel'i'ne yerleşiyorlardı.

Mesut Yılmaz'ın Washington'a geleceğini, oğlunun dışın-da Zeyno Baran biliyordu.

(Zeyno, Washington'da ilk işine, Kemal Derviş'in yanın-da, Dünya Bankası'nda stajla başladı. CSIS'de Kıbrıslı Bülent Alırıza'yla çalıştı. Nixon Center'da Uluslararası Güvenlik ve Enerji Programları Direktörü oldu. Rum asıllı Andrew Apostolou ile Zaman gazetesinde, ortak imzalı yazılar yazdı.)

Yılmaz, Zeyno'ya, Washington'a gelince kendisini ara-yacağını söylemişti. Zeyno, Amerikalılarla, Mesut Yılmaz için randevu ayarlayacaktı. Yılmaz, Dışişleri Bakanlığı'nın petrol boru hatlarıyla ilgili yetkililerine, Mavi Akım'ı anlatı-yor, onları ikna etmeye çalışıyordu. Amerikalılar ise, Mesut Yılmaz'a, "Mavi Akım" projesine karşı olduklarını, açık bir şekilde ifade ediyorlardı.

Yılmaz, sessizce geldiği Washington'dan, sessizce ayrıldı, bir hafta sonra da Zeyno Baran'ı da yanına alarak, Enerji Bakanı Cumhur Ersümer ve kalabalık bir heyetle Moskova'ya gitti.

CUMHUR ERSÜMER

Mavi Akım, Enerji Bakanı Cumhur Ersümer'i köşeye sı-kıştırmıştı. Ersümer hakkında birçok dedikodu vardı. Projeye karşı olan Amerikalılar, Ersümer'i hedef tahtasına oturttu.

Ersümer, Washington'a gidip, özellikle kendisi hakkında çıkan dedikodularla ilgili, Amerikalıları aydınlatmak, projey-le ilgili bilgi vermek istiyordu.

Ersümer, doğrudan Büyükelçi Baki İlkin'i aradı, Washington'a gelmek istediğini ve kendisine randevu alın-masını istedi.

Büyükelçilik, dört koldan harekete geçip, Enerji ve Dışişleri

Bakanlığı'ndan, Ersümer'e randevu talebinde bulundu. Ancak uzun süre Amerikalılar cevap vermedi. Ersümer, bir cevap gelmeyince, yeniden Büyükelçi İlkin'i arayıp, ne olup bittiğini sordu. Ersümer, yaklaşan Türk-Amerikan Konseyi toplantısına da katılabileceğini söyledi.

Büyükelçilik, yeniden harekete geçti. Dışişleri Bakanlığı, bu kez açık bir dille Ersümer'i davet etmeyeceklerini söyledi. Türk-Amerikan Konseyi de son yıllardaki toplantılara sürekli davet ettiği Enerji Bakanı Ersümer'i bu kez çağırmadı.

BEŞİNCİ BÖLÜM

MİLENYUM

Washington. Dünyanın gözü üzerinde olan başkent.

Siyasetçilerin, diplomatların kendilerini göstermek için can attığı kentin çevresindeki 100 kilometrelik “Beltway” diye adlandırılan yol ağının içinde, başka bir dünya vardır.

Beyaz Saray, Kongre, Pentagon, CIA.

Dünyanın en ticra köşesindeki bir yayın organında bile her gün haberleri çıkan, nüfusunun yüzde 70’inin siyah olduğu, bataklık üzerine kurulmuş, her Amerikalının, ölmeden önce “nation’s capital” diye ziyaret etmek istediği “mabet” başkent, Türkiye için her dönem büyük önem taşır.

Ülkeler, en kıymetli diplomatlarını bu şehre gönderirler. Onlar da ülkelerini en iyi şekilde temsil etmeye çalışırlar.

Türk siyasetine damga vuran, ABD’nin, “Büyük Ortadoğu Projesi” için “Eş Başkan” seçtiği İslamcı Tayyip Erdoğan, İstanbul Belediye Başkanı iken başlayıp, iktidarda olduğu sürece ilk ve en fazla ziyareti Washington’a yaptı.

CIA’nın “İlımlı İslam” figürü Fethullah Gülen, Washington’dan icazet aldı, önce New York’a yerleşti.

Şarkılara ilham olan, 24 saat uyumayan New York’ta, Washington’dan daha farklı bir hayat vardır.

Seks ve politikanın iç içe olduğu New York’la Washington arasında farklılık, Ankara’yla İstanbul’a benzer.

Ellis Adası’ndaki Hürriyet Heykeli, Manhattan’ın göbe-

ğindeki Rockefeller Center ve kenti kuşbakışı izlemek isteyenler için 1931’de yapılan Empire State Binası, âdeta “beni görmeden gitmeyin” der.

Empire State Binası, New York’a ilk gelenler için, en uygun başlangıç noktası olarak bilinir. Belli bir yükseklikten, fazla zorlanmadan, kentin önemli yapılarını, parklarını görmek için ideal bir yerdir.

Daha kolay ve ucuz başka bir seçenek de yoktur.

Turistler için böyledir.

New York’ta oturan yerli halk ise, farklı düşündür. Dünya Ticaret Merkezi’nin manzarasını tercih ederler. 107’nci katta âdeta uçtuklarını hissederler (11 Eylül 2001’den önce).

Bir de sonradan olma, onlara “çakma” da diyebilirsiniz, New York’lu olma heveslisi Türkler vardır.

CEM UZAN

İstanbul 3’üncü Asliye Ticaret Mahkemesi, Cem Uzan hakkında haciz kararı vermişti ama bu, onun umurunda bile değildi.

İki kolu Türkiye’de, iki ayağı Amerika’daydı. Paraya para demiyordu. Türkiye’de düzeni kurmuştu.

Sadece New York’u düşündüyordu. Gazetesinin adı gibi “Star” olmaya karar vermişti.

Amerikalı iş adamı Donald Trump’ın, Manhattan’daki gökdelenlere eklediği yeni binası konuşuluyordu. Emlak kralı Trump, magazin basınının en gözde isimlerinden biriydi. Babadan kalma servetle, Atlantic City ve Las Vegas gibi iki ünlü kentte otel ve kumarhane işletiyordu.

Türkiye’yle ilk ilişkisi, Turgut Özal döneminde oldu. Central Park’ın karşısında, sahibi olduğu Plaza Otel’inde

Başbakan Turgut Özal'ı ağırlayarak, Türkiye'yle ilk teması sağladı.

Otelde düzenlediği resepsiyonda, bir gecede Trump'la samimi olan Özal, Türkiye'ye yatırım yapması için teklif götürmüştü. Trump'ın, Türkiye'de okul açacak hâli yoktu, tabii ki yatırımı kumarhane olacaktı.

Trump, Türkiye'ye yatırım yapacağı dolarları; Uzan gibi, Türkiye'de hortumladığı paraları New York'a yatıran Türklerden kazanmaya başlamıştı.

World Tower adlı, Birleşmiş Milletler binasının karşısındaki gökdelenin en pahalı dairesini almak isteyenler arasında kıran kırana pazarlık vardı. Bir yanda dünyanın en zengin adamı, bilgisayar devi Bill Gates; diğer yanda, adı sanı bilinmeyen, üstelik sonradan olma, "çakma" bir Amerikalı, daireyi almak için kesenin ağzını açmıştı.

BM karşısındaki gökdelenin "Penthouse" olarak adlandırılan katını, milyonlarca dolara satın alan kişi, milenyum bombasını patlatıp, rekor kıracaktı.

Dünyanın en zengin isimlerinden biri olan Gates, Microsoft'un merkezinden, New York'taki emlakçısını sürekli arıyor, ne olup bittiğini soruyordu.

Gates'in karşısındaki para babası, Cem Uzan'dı. Uzanların, New York'un ünlü caddesi Park Avenue üzerinde milyonluk bir daireleri vardı ama yeterli değildi. Daire, New York sosyetesini ağırlamak için yeterince gösterişli değildi.

Prens Charles ve sevgilisi Camilla Parker'ın şerefine Trump Tower'da da parti verebilmeliydiler. Uzan, New York basınının dilindeydi.

28 Ocak 2001 tarihli New York Post gazetesi, Braden Keil imzalı, "Türk Mogul pays a record \$38M for Trump suite" başlıklı bir haber yayımlıyordu.

Gazete, bir Türk iş adamının, Amerika’da bir apartman da-iresine 38 milyon dolar ödeyerek rekor kırdığını yazıyordu.

New York Post gazetesine göre, Trump Tower’ın en üst katındaki 510 metrekarelik “Penthouse” katını gizlice satın alan kişi, esrarengiz bir Türk’tü ve adı da Cem Uzan’dı.

Cem Uzan, daireye 38 milyon dolar ödemişti. Bu, Amerika’da 1990’ların sonunda, bir eve ödenen en yüksek fiyattı. Cem Uzan, Türkiye’den götürdüğü paralarla, Amerika’da rekor kırıyordu.

Saul Steinberg adlı zengin Amerikalının rekoru egale edilmişti. Steinberg’in evi 3 katlı, 37 odalı ve fiyatı da 37 buçuk milyon dolardı.

Gazete, “Cem Uzan adını hiç duydunuz mu?” diye soruyor, şöyle devam ediyordu:

“Biz de öyle. Ufak bir araştırma yaptığımızda kendisinin hem Amerika’da hem de Türkiye’de inşaat işleri, futbol takımları olduğunu, telefon ve televizyon sektörünün içinde olduğunu öğrendik. Park Avenue 515 numarada bir dairesinin daha olduğunu saptadık.”

W dergisi, Suzy’in köşesinde, Uzan ve eşi Alara’nın, Prens Charles ve sevgilisi Camilla Parker ile yemek yediğini yazıyor, “Boeing 747 gibi bir özel uçağa sahip olmaları, ne kadar jet sosyete olduklarını da gösteriyor” diyordu.

Böylece, dünyanın en zengin adamı Bill Gates de alt katlarındaki 250 metrekarelik daireyi alarak, Uzan ailesine komşu olma şansını elde ediyordu. Uzan ailesine, Trump Tower’da 400 metrekarelik dairesiyle, İzmir Yeni Asır gazetesinden Sabah ve ATV’yi alarak İstanbul’a yerleşen Dinç Bilgin de komşu oluyordu.

Bu arada, Türkiye’den kaçan Bayındır Holding’in sahibi Kamuran Çörtük’ün oğlu Serkan Çörtük, New York’ta ken-

disine bir hayat kurmaya çalışıyor, babası Kamuran Çörtük'e, bir inşaat şirketinden beklediği çalışma ve oturma izninin henüz çıkmadığını bildiriyordu.

New York'ta milyonluk ev sahibi olanlar kervanına, İhlas Finans Yönetim Kurulu Başkanı Mücahit Ören ve Merkez Bankası eski Başkanı Gazi Erçel de katılıyordu.

Ören, Amerikan vatandaşı olan Özbek asıllı karısıyla, alacaklı korkusundan uzak New York'ta yeni bir hayat kuruyordu. Erçel ise, Manhattan'daki dairesine kızını yerleştiriyor, dinlenmek için New York'a geldiğinde, Central Park'ta yürüyüşe çıkıyordu.

Central Park'ta kızıyla yürüyüp özlem gideren başka Türkler de vardı.

CHP'nin bölünmesine imza atacak olan İsmail Cem, kızı İpek'le parkta yürüyüş kervanına katılanlar arasındaydı. Emre Gönensay da kızıyla Central Park'ta bisiklete binmekten hoşlanıyordu.

ALTINCI BÖLÜM

FETHULLAH GÜLEN

CIA'cı Fuller, Fethullah Gülen'i yakından izliyor, sık sık konuşuyordu.

Fuller, Gülen'in Amerika'daki en yakın yandaşlarından biriydi. Amerikalı istihbaratçı, Gülen'in her şeyiyle ilgileniyordu. Amerika'da, Gülen'e sempati duyan Musevi ve Katolikler de vardı.

İlimli İslam liderliği, Gülen'i heyecanlandırmış, anjiyo yaptıracak kadar kalp atışlarını etkilemişti. Gülen, anjiyo yaptırmak için, 1997 yılının Eylül ayında New York'a gitmiş, kalp damarları açılınca hastaneden çıkıp, Yahudi ve Katolik cemaat liderlerini ziyaret etmeye başlamıştı.

İlk görüşmesini ADL'nin Başkanı olan Abraham Foxman'la yaptı.

1913 yılında B'nai B'rith tarafından Amerika'da kurulan Anti-Defamation League (ADL), "İftira ve Karalama ile Mücadele Birliği" olarak tercüme edilen kuruluşun ilk amacı, Yahudi hakları ve devletini savunmaktır.

Gülen'in ikinci durağı, New York Katolik Kilisesi Kardinalli John O'Connor oldu.

Gülen'in kalp damarları, 28 Şubat 1997'deki süreçte güya yeniden zorlanınca, "burası iyi" diye Amerika'da kalmaya karar verdi.

Şüphesiz, karar kendisine ait değildi. İcazet aldığı, hizmette kusur etmediği “İlımlı İslam” projesinin yapımcı şirketi CIA’ya aitti.

DENİZ BAYKAL-MOON TARİKATI

27 Kasım 1997’de, Hürriyet gazetesi temsilcisi rahmetli Esen Üntür’le, önemli bir istihbarat almıştık. CHP Genel Başkanı Baykal’ın, bir tarikat toplantısına katılacağını duymuştuk. Baykal gizlice Washington’a geliyordu. Hangi uçakla hangi havaalanına, saat kaçta geleceğini bilmiyorduk.

Baykal’ın, İstanbul’dan THY ile New York’a uçtuğunu öğrendik. New York-Washington bağlantısı olan uçakların listesini alıp, Reagan Havaalanı’nın çıkış kapılarını paylaşıp, beklemeye başladık.

Havaalanında çeşitli yerlere, Moon Tarikatı’nın toplantısına katılacak konukları karşılamak için danışma masaları konmuştu. Birkaç saat içinde istediğimiz bilgilere ulaştık.

Deniz Baykal’ın, Koreli Rahip Sun Myung’un kurduğu “Birleştirme Kilisesi (Unification Church)” adlı tarikatın toplantısına katılması, önemli bir haberdir.

Moon Tarikatı’nın, Amerika ve Asya ülkelerinde, milyonlarca dolarlık gayrimenkulleri vardı. Tarikat, Hristiyanlar arasındaki birliği sağlamayı amaçlıyor, ideal aileler aracılığıyla dünya barışını sağlayacağını öne sürüyordu.

Moon, kendisine inananların, Kilise’ye akıttığı paranın bir bölümünün; kültür, eğitim ve dinî yatırımlara gittiğini söylüyordu. Ancak milyonlarca dolar, siyasi etkinlik kazanmak amacıyla kullanılıyordu.

Tarikatın önemli özelliklerinden biri de birbirini tanımayan binlerce insanı, toplu nikâhlarla evlendirmesiydi. Tarikat,

evlenecek çiftleri, dünyanın çeşitli yerlerinden kendisi buluyordu.

Baykal, havaalanında bizi görünce çok şaşırdı. Kızgınlığı konuşmasına da yansdı. Âdeta tehdit edercesine konuşmaya başladı. Gizlice yapılan işlerde, siyasetçiler çok saldırgan oluyorlar.

Baykal'a arka arkaya sormaya başladık:

"Neden buradasınız?"

Parti olarak değil, şahıs olarak çağrıldığını söyledi.

Baykal, ziyaret gerekçesini şöyle açıkladı:

"Tanımıyorum çok fazla. Yani tarikat gibi bir şeyi varmış. İmkânları olan bir adam. Böyle bir fantezinin peşine gitmiş. Maneviyat ve aile bütünlüğü ile insanlığa mutluluk getirecek falan. Bu çerçevede çağırıyor. Çağırdığı insanların farklı inançları var. Farklı anlayışları var. Geçen defa Kanada Başbakanı, bilmem kim, onları çağırmış. O işlere meraklı. Yani siyaset, bilim, kültür alanında insanları çağırıyor. Ve onlara, 'ne konuşacaksınız konuşun' diyor. Ben, bizim Hariciye'den şey alarak geldim. Geçen sene çağırmışlardı. Geçen sene Hariciye'ye sordum. 'Gayet güzel tabii' dediler. Şimdi bu defa da çağırdılar."

Düzgün konuşmasıyla bilinen Baykal, cümle kurmakta zorlanıyordu. Toplantıya neden davet edildiğini bir türlü anlatamadı. Moon Tarikatı, Baykal'ı neden davet etti, hâlâ merak ederim.

MERVE KAVAKÇI

Ankara'da, TBMM'de hareketli günler sona ermiş ama tartışmalar devam ediyordu.

Türk vatandaşlığı ve milletvekilliğinden atılan Merve

Kavakçı, Washington'a yerleşmişti. Virginia eyaletinin Springfield bölgesinde ev alan Kavakçı çifti, Türkiye aleyhinde faaliyet gösteriyordu.

Merve'nin, vatandaşları olduğunu, Türk Hükümeti'ne, ABD resmî makamları bildirmişti.

Ankara'nın, Amerikan makamlarına sorduğu, "Merve Kavakçı Amerikan vatandaşı mı?" sorusuna, Teksas Göçmen Dairesi "evet" demiş ve belgeleri, Houston Başkonsolosu Vakur Gökdenizler'e teslim etmişti.

Amerikalılar, her zaman, kişilerle ilgili özel bilgilerin yasalarla korunduğunu söylerken, Merve'nin belgelerini el altından Türkiye'ye vermişlerdi.

Aynı Amerika şimdi, Merve'nin yalan şikâyetlerini ciddiye alıyordu.

Merve bir yandan da Amerika'daki Müslüman dernekleri bünyesinde faaliyetlerine devam ediyordu. Filistinli Nihad Awad'ın, Washington'da kurduğu "Amerikan-İslam İlişkileri Konseyi" adlı derneğin üyesi olarak toplantılara katılıyordu.

Awad, Dallas'ta, Filistin İslam Örgütü'nün başındaydı. 1996 yılında Washington'a taşınıp, Amerikan-İslam İlişkileri Konseyi'ni kurmuştu.

Merve Kavakçı'nın ailesi, Teksas'ın Dallas kentinde oturuyordu. Baba Yusuf Ziya Kavakçı, Dallas'ın Richardson adlı yerleşim merkezinde bulunan Kuzey Teksas Merkez Camii'nde imamlık yapıyordu. Yusuf Ziya, Dallas'ta şeyhliğini ilan etmişti.

Her şey, ünlü televizyon dizisi Dallas'taki gibiydi.

Merve, ilk kocası Filistin asıllı Abushanab'dan olan çocuklarını kaçırmış, çocukları babalarına göstermiyordu. Abushanab'ın elinde, Amerikan mahkemesinin kararı vardı ama dinleyen yoktu. Merve, mahkemenin, çocukları elin-

den alacağını düşünerek, Teksas eyalet sınırlarından uzak duruyordu.

Washington'daki Amerikan Üniversitesi'nde İslam konulu bir toplantı vardı. Merve'nin Amerika'daki bağlantılarından biri de "United Association for Studies and Research" adlı örgüttü. Örgütün başkanlığını Yusuf Ahmet adlı Arap asıllı bir Amerikalı yapıyordu.

Yusuf Ahmet de Kavakçılar gibi sonradan olma Amerikan vatandaşıydı. Necmettin Erbakan, 1994 yılında, Abdullah Gül'le Washington'a geldiği zaman, Ahmet'le gizli bir görüşme yapmıştı. Yusuf Ahmet'in Türkiye'ye şeriat getirilmesiyle ilgili ilginç tahminleri vardı. Şeriat öyle bir gecede gelmezdi. Zamana ihtiyaç vardı.

Amerikan US News and World Report dergisi, örgütün Hamas liderlerinden Musa Ebu Marzuk'la ilişkisi olduğunu yazmıştı.

Yusuf Ahmet, Merve'yi, konferansın yapılacağı amfinin kapısında karşıladı. Salon hemen hemen doluydu. "İlmli İslam"ın mimarı CIA'cı Graham Fuller de konuşmacılar arasındaydı.

Fuller, Merve'nin yanındaki sandalyeye oturdu. Bir köşede, Amerikan Dışişleri Bakanlığı'ndan Francis Ricciardone oturuyordu. Francis, uzun yıllar Ankara'da Amerikan Büyükelçiliği'nde görev yapmıştı. İyi Türkçe konuşuyordu. Güneydoğu konusunda uzmandı. Iraklı Kürtleri yakından tanıyordu. Sık sık Kuzey Irak'a geçip, Iraklı Kürt liderler Mesut Barzani ve Celal Talabani'yle buluşurdu.

Ankara'dan Washington'a atanan Francis, Dışişleri Bakanlığı'nda da Irak masasında görev yapıyordu.

Fuller, Frank'la zaman zaman göz göze geliyor, başını hafif eğerek selam veriyordu. "İlmli İslam"cı Henri Barkey de dinleyiciler arasında bulunuyordu.

CIA'cı Fuller'le Barkey, PKK lideri Abdullah Öcalan'la konuşmak için Roma'ya birlikte gitmişlerdi. Amerikan Dışışleri Bakanlığı'nun resmî memuru olan Barkey'i, CIA'cı Fuller'le Roma'ya gitmesi için kim, neden görevlendirmişti? Bu sorunun cevabı belli değildi.

Fuller, önündeki bardağa, sürahiden su doldurdu, sonra Merve'ye dönüp: "Siz de ister misiniz?" diye sordu. Merve, "lütfen" dedi. Merve'nin ufak tefek olan ikinci kocası Bekir Yıldırım, ön sıraya oturmuş, dikkatle toplantıyı izliyordu.

Merve'nin, savunduğu İslam kurallarını (şariat) taktığı yoktu. Aksine, Amerikan standartlarında feminist bir kadındı. Hiçbir ortamda kocasının soyadını kullanmıyordu. Hatta bazen herkesin içinde "sen anlamazsın" gibi çıkışlar yapıp, kocasını küçük düşürüyordu.

Amerikan Üniversitesi'nin salonu tamamen doluydu. Yusuf Ahmet, kısa bir konuşma yaparak paneli başlattı.

Fuller-Merve ikilisinin hedefi, kendi bakış açısından Türkiye'deki din ve insan hakları ihlalleri oldu. Fazilet Partisi milletvekilliğinden atılışını, yalan bilgilerle, dinleyicilere aktardı.

YEDİNCİ BÖLÜM

AHMET NECDET SEZER

New York'ta her taraf polis dolu. Siren sesleri yeri göğü inletiyor. Çinli göstericiler, Birleşmiş Milletler binasının karşısında yerlerini almış, meraklı Amerikalıların bakışlarına aldırmadan, ellerindeki teflerle Çin'deki baskıyı protesto ediyorlar.

Birleşmiş Milletler'e girmek isteyen gazetecilere, 49'ncu Cadde'deki giriş kapısından izin veriliyor, inşaatı devam eden Trump Tower'ın önünden geçen yüzlerce gazeteci, BM'ye girip, ülkelerinin temsilcilerini izliyorlardı.

Liderlerin konuşmaları beş dakikayla sınırlandırılmıştı. Türkiye'yi, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer temsil ediyordu. İlk kez uluslararası bir toplantıya katılan Sezer'in, heyecanlı olduğu her hâinden belliydi.

Başkan Clinton'la görüşme talebinde bulunulmuş ama henüz cevap yoktu. Birleşmiş Milletler binasının karşısında ki Türkevi, son derece hareketliydi. Amerikalı polisler bile, Türkevi'nin tuvaletini kullanıyordu.

Türk Misyonu, Cumhurbaşkanı Sezer'e, Central Park manzaralı Pierre Otel'i'nde yer ayırtmıştı. Dışişleri Bakanı İsmail Cem de aynı otelde kalıyordu. Cem, otelin yabancıları değildi. Yunan Dışişleri Bakanı Papandreu'yla daha önce yaptığı görüşmede de aynı otelde kalmıştı. Manhattan'da oturan kızı İpek de babasının gezilerini büyük bir dikkatle izliyordu.

Sabah gazetesindeki yazıları nedeniyle İpek'in, siyasi gelişmeleri yakından izlemesi gerekiyordu. Gazeteci Zafer Mutlu'nun, Washington'da yaşayan, petrol boru hatlarıyla yakın ilişkisi olan üvey kızı Zeyno Baran da zaman zaman İpek'in, Manhattan'da misafiri oluyordu.

Türkiye'den her gazete ve televizyondan çok sayıda muhabir, Sezer'i izlemek için New York'a gelmişti. Köşe yazarları, Manhattan'ı arşınıyorlardı. New York'u birkaç günde keşfetmek için, birbirlerine hayallerini anlatarak dolaşıp duruyorlardı. Brooklyn Köprüsü'nden pazar günleri geçen âşıkları izleyip, yazıyorlardı.

BM Genel Kurulu salonunda, "varsa yoksa Türkiye" diyen iki kişi oturuyordu.

Ermenistan Devlet Başkanı Koçaryan'la, Rum yönetimi lideri Klerides, Türkiye düşmanlığını, BM kürsüsüne getiriyor, konuşmalarının hemen tamamında, Türkiye'yi, soykırım ve işgalcilikle suçluyorlardı.

Cumhurbaşkanı Sezer'in konuşması ise, âdeta çevre zirvesine katılıyormuş gibi hazırlanmıştı. Bir gece önce İsmail Cem'in, Dış İlişkiler Enstitüsü'nün yemekli toplantısında yaptığı konuşmadan bir farkı yoktu.

Cem, davetlileri şaşırtan bir konuşma yapmıştı. Havadan sudan, ağaçlardan bahsetmiş, dinleyenleri bir an "çevre bakanı mı konuşuyor?" diye düşündürmüştü.

Cumhurbaşkanı Sezer'e hazırlanan konuşma metni de farklı değildi. Sezer, Birleşmiş Milletler'in bugüne kadar gerçekleştirdiği en geniş katılımlı toplantıda, heyecanlı bir sesle, hazırlanmış Türkçe metni okuyordu.

Sezer'den önce kürsüye çıkan Rum ve Ermeni liderleri, Türkiye'ye demediğini bırakmamış, Sezer'in nasıl cevap vereceği merak konusuydu.

Zaman kısıtlıydı. Aceleyle, Sezer'in üç sayfalık konuşma metnine, "iddiaların tarihçilere bırakılması ve konuşmaları esefle karşıladığımız" diye bir cümle eklendi.

Sezer, konuşmasını şöyle tamamladı: "Türkiye, demokratik kuramlarından ekonomisine, toplumsal ve kültürel gelişmeden doğal afetlere karşı hazırlıklı olmaya kadar çeşitli alanlarda giderek güçlendikçe, Birleşmiş Milletler'in yeni bir canlılık kazanan çabalarına, daha etkin biçimde katkıda bulunmaya karardır."

Bu arada, Türk Misyonu, gergin bir bekleyiş içindeydi. Başkan Clinton'dan istenen randevudan hâlâ bir haber yoktu. Sezer'e ne diyeceklerini bilmiyorlardı. Cumhurbaşkanı da yüzlerine karşı bir şey demiyordu ama akli randevuydu.

Nihayet beklenen haber geldi. Beyaz Saray ekibi, görüşmenin, Waldorf Astoria Oteli'nde yapılacağını bildirdi.

Türk gazeteciler, otelin yedinci katında beklemeye alındılar. Başkanın korumaları, herkesin çantasını açıtırıp kontrol ettiler. Bomba uzmanı köpekler, her şeyi kokladı. Amerikalı korumaların "dur, yürüme, konuşma, yasak" ikazları arasında heyet ve gazeteciler, yaklaşık bir saat, bir odaya hapsedildiler. Korumalar, Cumhurbaşkanı'nın basın sözcüsü Metin Yalman'ın çantasına kadar her şeyi açıtırıp, köpeklere koklattılar.

Gazeteciler, Clinton-Sezer görüntüsü almayı beklerken, Beyaz Saray görevlisi, Amerikalı güzel sarışın, Clinton-Sezer görüşmesinin bittiğini haber verdi. Herkes şaşkın şaşkın birbirinin yüzüne baktı. Yapacak bir şey yoktu. Muhabirler, geldikleri gibi, eskort eşliğinde otelin lobisine indirildiler. Taksiye binen Türk gazeteciler, Cumhurbaşkanı Sezer'in yapacağı sohbet için, doğru Türkevi'ne gittiler.

Sezer'le köşe yazarları arasında "havadan-sudan" Şu konuşma geçti:

- Niçin basından kaçıyorsunuz?
- Hayır, kaçmıyorum.
- Hangi liderden en çok etkilendiniz?
- Hiçbirinden etkilenmedim.
- New York'u beğendiniz mi?
- New York'u görmedim. Otelden binaya, binadan otele.
- İç politika mı dış politika mı zor?
- İkisi de zor.
- Cumhurbaşkanlığı nasıl bir iş?
- Zor bir iş.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

KAÇAKLAR

HALİL BEZMEN

Amerika, Türk kaçaklar için bir cennetti. İpini koparıp kaçan, soluğu Amerika'da alıyordu. "Nasıl da bizi kimse yakalayamaz." diye, serbestçe her yerde boy gösteriyorlardı. Haksız da sayılmazlardı. Gerçekten bir şey olmuyordu. Çok miktarda para ve tarihî eser kaçırdıkları hâlde dokunan yoktu.

Halil Bezmen. 1938 İstanbul doğumlu. Fuat ve Fatma'dan olma. Beyoğlu-Şişli kütüğüne kayıtlı.

İşlediği suçlar:

2863 sayılı Tarihî Varlıkları Koruma Kanunu ile 1918 sayılı Kaçakçılık Kanunu men.

Üsküdar 3'üncü Sulh Ceza Mahkemesi, 9 Kasım 1994 günü, 1994/59 sayılı müzekkereyle tevkifini kararlaştırır ama Bezmenler, B-1, yani turist vizesiyle Amerika'ya kaçtılar.

Türk Hükümeti, Bezmenlerin, Connecticut eyaletindeki adreslerini tespit ediyor ve 1994 yılı Aralık ayında, Amerika'dan iadesini istiyordu. Amerika, Türkiye'nin isteğini reddediyordu.

Amerikan Adalet Bakanlığı, Halil Bezmen hakkında bildirilen suçun, Amerikan hukukunda karşılığının olmadığını iddia ederek, suçluyu vermiyordu. Türk Hükümeti, bunun

üzerine, Bezmen'in sınır dışı edilmesini talep etti. Amerika, bu isteği de geri çevirdi.

Bezmenler, tarihî eser kaçakçılığı Amerika'da suç değilmiş gibi dolaşıyorlardı.

Ankara, sınır dışı edilmesi için çırpınırken Bezmen, 1996 yılında, oturma izni için başvuruda bulundu.

Amerikan makamları, Bezmen'e "hayır" dedi. Türkiye de bastırınca, yalan beyanda bulunmaktan sınır dışı edilmesine karar verildi. Ancak bu da işlemedi. Bezmen'de para boldu. İyi avukatlar kiraladı. Hukuk mücadelesi başlattı. 4 Şubat 1997 tarihine kadar Amerika'da kalma izni kopardı.

Amerikan Adalet Bakanlığı, Bezmen'in tarihî eser kaçakçılığı yaptığına ilişkin, Türk makamların verdiği belgeleri yeterli bulmuyordu. Dava, uzamaya devam etti, 2000 yılında, Bezmenlerin pasaport süresi ve B-1 vizesi bitiyordu.

Avukatı, Selma ve Halil Bezmen'e, iş adamlarına verilen oturma ve çalışma iznini içeren "E" vizesi verilmesi için mahkemeye başvurdu. Connecticut Eyalet Mahkemesi, Bezmen'in Amerika'da kalma çabalarını boşa çıkardı ve sınır dışı edilmesini kararlaştırdı.

Yıl 2001 Ağustos ayına gelindiğinde, Bezmen hâlâ Amerika'da oturmaya devam ediyordu. Türk Adalet Bakanlığı ise, yeni bir dosya hazırlamakla meşguldü.

ENGİN CİVAN-SELİM EDES

Emlak Bankası eski Genel Müdürü Engin Civan'ın önünde 33 gün vardı. Amerikalı yargıç, 33 gün sonra Civan'ın, Türkiye'ye iade edilip edilmemesine karar verecekti.

Amerikan Adalet Bakanlığı'yla Türk Hükümeti'nin mahkemeye verdiği belgeler, Civan'ın iadesini gerektiriyordu.

Washington'daki Türk gazeteciler, heyecanla, Civan'ın mahkeme gününü beklerken, Ankara'da ise, kamuoyuna yansımayan garip şeyler oluyordu.

Adalet Bakanı Oltan Sungurlu, Bakanlık'ta, Engin Civan'ın, para cezasını ödemesi hâlinde iadesine gerek olmadığını savunuyordu. Adalet Bakanlığı'ndaki toplantıda, uzmanlar birbirine giriyor, iade yönündeki görüş ağırlık kazanırken, Sungurlu, ağırlığını koyup, Civan'ın, istenen para cezasını ödemesi hâlinde davadan vazgeçeceklerinde ısrar ediyordu.

Adalet Bakanı'nın tutumuna bir anlam vermek mümkün değildi. Kamuoyu, Civan'ın iadesini isterken, hükümet yan çiziyordu.

Civan'a biçilen para cezası, götürdüklerinin yanında, Amerikalıların deyişiyle; fıstık parası bile değildi. Kamuoyu, Civan'ın kader duruşmasını beklerken, el altından pazarlık yapıyordu.

Engin Civan'ın, 215 bin dolar ödemesi hâlinde, Türkiye'nin davadan vazgeçeceği, Washington'a bildiriliyordu. Engin Civan, 215 bin doları Türkiye'ye ödeyerek serbest kalacaktı. Milyonlarca dolarlık rüşvet davasının, 215 bin dolar karşılığında düşürülmesi için, Ankara'da çoktan karar alınmıştı.

"Civangate" olayı da el altından yapılan pazarlıklarla böylece bitiyor, Engin, evinde şampanyaları açmış, özgürlüğünü kutluyordu.

Türk Adalet Bakanlığı, kaçak iş adamı Selim Edes'in iadesine ilişkin bir işlem yapmıyordu.

CAVİT ÇAĞLAR

Kaçaklar arasında en şanssız Cavit Çağlar'dı. Amerika'ya geldikten sonra adım adım izleniyordu. Önce Kaliforniya'da

kaldı, buradaki adresinin tespit edilmesinden kısa bir süre önce, New York'a geçti.

Cavit Çağlar'la ilgili ilginç dedikodular vardı.

İddiaya göre, Çağlar'ın ipini, İsrail İstihbarat Örgütü Mossad çekmişti.

"Mossad, Malki cinayetinden sonra, Cavit Çağlar'ın peşine düştü. Tefeci Nesim Malki'de, Mossad'ın da parası vardı. Mossad'ın 2 milyar doları olduğu öne sürülüyordu. Malki'nin öldürülmesinden sonra parasının peşine düşen Mossad, parayı Çağlar'dan tahsil etmek için harekete geçti. Mossad'dan kurtulan Cavit Çağlar'ın işleri, bu tahsilattan sonra bozuldu, yurt dışına kaçmak zorunda kaldı."

Çağlar, hayati tehlikeyi atlattı ama bu kez de Türk ve Amerikan polislerinin ağına düşmemek için gayret sarf ediyordu.

Çağlar'ın iade dosyası, Ankara'daki Amerikan Büyükelçiliği'nin onayından sonra Washington'a gönderildi. Türkiye Büyükelçiliği, dosyayı, Amerikan Dışişleri Bakanlığı'na verdi. Dosya buradan da Adalet Bakanlığı'na gönderildi.

Çağlar'ın yakalanması uzun sürmedi, FBI'yla yapılan ortak çalışma sonucu, Çağlar, New York Kennedy Havalimanı'nda, eşini karşılamaya gittiği zaman tutuklanıp, cezaevine kondu. Mahkeme yargıcı, Çağlar'ın 5 milyon dolarlık kefalet istemini reddetti, birkaç gün sonra da Türkiye'ye iade edildi.

AYŞEGÜL NADİR

Milenyumun ünlü kaçaklarından biri de Ayşegül Nadir'di. Kıbrıslı iş adamı Asil Nadir'le süren fırtınalı evliliği sona ermiş, Tecimer soyadını kullanmaya başlamıştı. Yaşantısı,

aşk dedikoduları, Ayşegül'ün ayrılmaz bir parçası olmuştu. Günün her saatinde "para, para, para" diyordu. Te hirden ho lanıyordu. Her fırsatta, kendini, a klarını teşhir ediyor; evini, magazin basınına açıyordu. Eski eserler, ilgi alanıydı. Doyumsuz bir hâli vardı.

Hasan  evket kızı, Fatma Nuran'dan do ma, 1946 doğumlu Ayşegül, Beyoğlu Arapcamı Mahallesi'ndeki günlerini çoktan unutmu , bir ayağı yurt dı ındaydı. Her çıkışında da bir şey g t rt yordu.  nce,  rlanda'nın başkenti Dublin'de yaşayan oğluna u ruyor, sonra Londra'daki dostlarını ziyaret ediyor, buradan Paris'e geçiyor, nihayet New York'un renkli gecelerinde kendini kaybediyordu.

Amasya Asliye Ceza Mahkemesi, hakkında dava açmış, elyazması Kur'an-ı Kerim hırsızlı ından, 4 yıl 6 ay hapis cezasına  arptırılmı tı.

Hukuk dilinde "  r mden elde edilen eşyanın satışına aracılık etme ve saklamak suçundan sanıktı" ama bu tiplere halk dilinde, "tarihî eser kaçakçısı" deniyordu.

Mahkeme devam ederken, Ayşegül' n avukatları, davayı uzatarak, zaman a ımına uğratmak için gayret sarf ediyorlardı.

Ayşegül Tecimer Nadir ise, bazen Dublin'de, bazen New York'ta gününü gün ediyordu. Avukatı Tahsin Kılıç, her duru madan sonra Ayşegül'  arıyor, gelişmeleri aktarıyordu. Ayşegül de "oyalamaya devam" deyip, viskisini yudumluyordu.

Ayşegül bu arada, Türkiye'deki mal varlığını tasfiye edip, paranın yurt dışındaki hesabına aktarılması için  stanbul'a vek letname gönderdi.  nce, Türkiye'nin Paris Ba konsoloslu u'na gitti, gayrimenkul satışı için vek letname başvurusunda bulundu. Daha sonra  rlanda'ya geçti,

Dublin’de Türkiye Büyükelçiliği’ne müracaat etti. Ayşegül Nadir’in son durağı ise, New York Başkonsolosluğu oldu.

Ayşegül’ün niyeti Amerika’ya yerleşmekti. Bu arada, pasaportunun süresi de sona ermişti. Uzattırmak için New York Başkonsolosluğu’na başvurdu.

Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı ve Amasya Mahkemeleri arasında bir sürü yazışma vardı ama Ayşegül hâlâ aranmıyordu.

Nihayet Amasya Mahkemesi, davanın zaman aşımına uğratılması ihtimalini düşünerek, Ayşegül Tecimer’in pasaportunun uzatılarak, Türkiye’ye getirilmesinin uygun olacağı kanaatine vardı.

Türkiye, Ayşegül’ün yurda getirilmesinde bir kez daha başarılı olamadı. 1998 yılının Eylül ayında “kırmızı bülten”le aranmaya başlandı.

Ayşegül Tecimer Nadir’in, üç yıl sonra, 2001 yılı Mayıs ayında, nihayet Amerika’dan iadesi istendi.

Kaçaklar, Türkiye’den hortumladıkları paralarla günlerini gün ederlerken, Türkiye, ekonomik uçurumun kenarına doğru kayıyordu.

DOKUZUNCU BÖLÜM

BÜLENT ECEVİT-BILL CLINTON

Bülent Ecevit, Amerikan yönetimlerine her zaman mesafeli durmuş, 1970'lerden beri kuşkuyla yaklaşmış, politikalarının altında daima bir şeyler arayan bir siyasetçi oldu.

Haksız sayılmazdı. Kırk yıllık siyasi hayatında birçok olaya tanık olmuştu.

"1960'ların başında, Başkan John Kennedy döneminde, U-2 casus uçağı ve Küba krizi sırasında Türkiye'nin arkasından çevrilen dolaplar, 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan sonra Türkiye'ye uygulanan silah ambargosu, 12 Eylül 1980 darbesine verilen destek" kamuoyuna yansıyan çok sayıda gizli plandan sadece birkaçıydı.

Abdullah Öcalan'ın teslim edilmesi ve ekonomik kriz ardından da Kemal Derviş'in Ankara'ya gönderilmesi, Ecevit'in kafasını, yaşadığı sürece kemirip durdu.

Ecevit'in, "Derviş Türkiye'ye neden gönderilmişti?" sorusuna tam olarak cevap bulduğunu sanmıyorum.

1960'larda CIA'nın hazırladığı "Ecevit Biyografisi"nde, ilginç değerlendirmeler var:

"Ecevit temelde Batı yanlısı, ancak, milliyetçilik ilkesine uygun olarak ABD'ye daha az bağımlılık çağrısında bulunuyor. Amerikalılarla çok kişisel ilişkisi olmamakla birlikte politikasını belirlemek ve partisini kurmakta özgür olabilmek için, ABD yanlısı ya da karşıtı olarak tanınmaktan kaçınmıştır.

Parti programı, ortak savunmaya, daha sert ve daha bağımsız bir yaklaşım çağrısında bulundu. (Bu yaklaşım) Türkiye'nin, ABD ile ittifak içinde olması gereksinimini vurgulamakta dikkatli olmasına rağmen, Ecevit'e her zaman, Türk-ABD savunma düzenlemelerini yeniden gözden geçirme fırsatı verebilir."

CIA, Rahşan Ecevit'i de "zeki, nazik ve sessiz" olarak niteliyor, onu, eşinin siyasi yaşamında en etkili güç olarak gösteriyordu.

Ecevit, 1976 Amerika ziyaretinden 23 yıl sonra, 28 Eylül 1999'da, Başkan Clinton'ın davetlisi olarak Washington'a gitti. "Köprü'nün altından çok sular akmış" sözü, daha ziyade Amerika için geçerliydi.

Bölgede durum değişmiş ama Ecevit'in, ABD'yle ilgili görüşlerinde önemli bir değişiklik yoktu.

Öcalan'ın teslimatı Ecevit'e, seçimlerde büyük avantaj sağlamıştı ama Ecevit'in, ABD hakkındaki düşüncelerini değiştirmemişti.

Her zaman olduğu gibi ABD'nin samimiyetinden kuşkuluydu.

"Öcalan'ın teslimi, stratejik ortaklığın bir gereği miydi yoksa Kürt politikasının bir parçası mıydı?"

"Amerika'nın stratejisi ne olabilirdi?" Ecevitler, bu sorulara yanıt bulmaya çalışarak Washington'a uçtular.

Başkan Bill Clinton, Ecevit'ten yirmi iki yaş küçüktü. CIA, Ecevit'in biyografisini yazdığı yıllarda Clinton, üniversitede sosyalist eğilimli bir öğrenci olarak Avrupa'da eylemlere katılmış, Amerika'nın politikalarını protesto etmişti.

Clinton, o dönem, CIA raporlarına girmiş olsaydı, kuşkusuz "komünist" damgası yerd. Clinton, Kennedy'den bu yana Beyaz Saray'a giren en genç başkandı.

Bazı kişisel benzerlikler olmasına karşın, Ecevit'in, Clinton yönetimiyle arası iyi değildi.

Ecevit Washington'dayken ABD, Celal Talabani'yi de ağırlıyordu. CIA, Talabani'yi kapı kapı dolaştırıyordu. Ünlü Mayflower Oteli'nde kalan Talabani, Ecevit'in Washington'da olduğundan haberdardı.

Bu çakışma, Amerikalıların bir tezgâhı olabilirdi. Ecevit, aynı otelde bir konuşma yapacaktı. Talabani, lobide, sonradan Irak Kürt Bölgesi'nde Başbakan olan Behram Salih'le dolaşırken, Ecevit'le karşılaşma fırsatı kolluyordu. Behram Salih, Talabani'nin görüşme isteğini, daha önce Washington Büyükelçiliği yetkililerine iletmişti.

Ecevit, bu isteği duymazdan gelmişti. Talabani'yle karşılaşmamaya dikkat ediyor, randevuya, olumlu yanıt vermiyordu.

Bu arada Türkiye, adım adım, ekonomik krize doğru gidiyordu.

IMF'nin ayak sesleri duyulmaya başlamıştı.

Kasım krizi gelmiş ama asıl büyük kriz bekleniyordu. Türk ekonomisinin denize düşmesi yakındı. Her kafadan bir ses çıkıyordu.

Ecevit kaygılıydı.

ONUNCU BÖLÜM

ECEVİT-BUSH

5 Kasım 2000 milenyum başkanlık seçimini, Cumhuriyetçi aday George W. Bush kazanmış, Washington-Ankara ilişkilerinde yeni bir dönem başlıyordu.

Mark Parris, emekli olmuş, ABD'nin yeni Ankara Büyükelçisi Robert Pearson, Eylül 2001'de göreve başlıyordu.

Oğul Bush'un da babası gibi akıllı Irak'taydı. Babasının 10 yıl önce başlattığı savaşı, işgalle noktalamaya kararlıydı. Her sabah yapılan ulusal güvenlik toplantısında, öncelik, Irak'taki gelişmelere ayrılıyordu.

Savunma Bakanı Donald Rumsfeld ile Dışişleri Bakanı Colin Powell arasında bazı stratejik görüş ayrılıkları vardı. Rumsfeld, "Irak'ı bombalayalım" derken, Powell, ambargonun daha etkili uygulanmasının yararlı olacağını savunuyordu.

Savunma Bakanı Rumsfeld'in politikası, Başkan Yardımcısı Cheney ile aynıydı.

Washington-Ankara hattında diplomasi krizi vardı. Ecevit Hükümeti, Bağdat'a büyükelçi göndermeyi kararlaştırmıştı. Beyaz Saray, bu durumdan rahatsızdı.

Üstelik Dışişleri Bakanı İsmail Cem, Tahran'a gidiyordu.

Amerika'nın Ankara Büyükelçisi Robert Pearson, Türk Dışişleri Bakanlığı'na sürekli mesaj taşıyor, Washington'ın

kaygılarını iletliyordu. Ecevit Hükümeti, Washington'ın kaygılarına kayıtsız kalıyor, ciddiye almıyor gibi görünüyordu.

Washington, Ankara'ya çok kızmıştı, diplomatik ilişkilerini büyükelçi düzeyinde yürütüyordu. Washington'daki Türkiye Büyükelçiliği ise, tamamen devre dışı bırakılıyordu. Bu sırada Filistin lideri Yaser Arafat, Ankara'ya gitti, Dışışleri Bakanı Cem'le görüştü.

Ortadoğu'dan gelen haberler iyi değildi. Amerika Dışışleri Bakanı Powell'ın, Arafat'la görüşmesi gerekiyordu. Powell'ın danışmanları, "isterseniz önce İsmail Cem'e bir 'merhaba' deyin, sonra Arafat'la konuşun" tavsiyesinde bulundular. "Ankara'ya telefon açıp, Cem'le konuşmazsanız, yanlış anlaşılabilir." diye, Powell'ı uyardılar.

Powell, danışmanlarının uyarısını dikkate aldı, Cem'in kısaca hatırını sorduktan sonra, Arafat'la uzun bir konuşma yaptı.

Başkan Bush ise, Meksika'ya resmî bir ziyarette bulunuyordu.

Her şey rutinmiş gibi görünürken, Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Dairesi'nde, Irak'a yapılacak bombardımanın son durumu gözden geçiriliyordu. Pentagon, gerekli birimlere "Çok Gizli" koduyla "müttefiklere haber verilmeyecek" mesajını iletıyor, hava harekâtının İngiltere'yle ortaklaşa yapılacağını bildiriyordu.

Bush yönetimi, Türkiye'yi tamamen devreden çıkartıyordu.

Powell, Cem'e, harekâtla ilgili en ufak bir imada dahi bulunmamıştı.

Powell-Cem konuşmasından 24 saat sonra, Amerikan ve İngiliz uçakları, iki buçuk saat boyunca Irak'ı bombaladı.

Washington, sadece Saddam Hüseyin'e değil, Ankara'ya da Irak'a askerî ve ekonomik yaptırımların devam edeceği

mesajını veriyordu. Başkan Bush, Meksika’da harekâtı, üç kelimeyle, “rutin kendini savunma” diye açıkladı.

Harekât hiç de rutin değildi. Körfez Savaşı’ndan bu yana ilk kez uçuş yasağı paralelleri dışına çıkılıp, Bağdat’ın çevresi bombalanıyordu.

Bombardıman, Bush yönetiminin, Ecevit Hükümeti’ne, “Bağdat’a büyükelçi gönderme kararı”na bir cevap niteliğindeydi.

KRİZ

Bu sırada Türkiye’de 2000 Kasım krizi olmuş, ekonomi sarsıntı geçiriyordu. Ekonomik deprem, Washington’ı da harekete geçirdi.

IMF ve Dünya Bankası, hemen bir değerlendirme yaptı, Türk ekonomisine duyulan güvenin hızla sona erdiği sonucuna vardı.

Ödemeler dengesindeki hızlı kötüleşme, özelleştirme programındaki gecikme ve bankacılık sektöründeki denge-sizliklere bağlı olarak, yatırımcıların, Türkiye’deki hisselerini nakit paraya çevirdiklerini gören IMF, asıl büyük krizin yolda olduğu tahminini yaptı.

IMF, acele harekete geçti, Türk Hükümeti’ne, dövizin dalgalanmaya bırakılmasını teklif etti. IMF, “kur sistemini bırakın, dalgalı kur sistemine geçin” dedi.

Ankara ise, IMF’ye ileride koz verecek bu teklife “hayır” dedi, “çıpa” sistemiyle idare edeceğini söyledi.

Kendi bölümüyle bir ilişkisi olmamasına rağmen, geliş-meleri Kemal Derviş de dikkatle izliyor, Dünya Bankası ve IMF’deki birkaç arkadaşıyla birlikte, Türkiye’yi nasıl uyara-cağını düşünüyordu. Türkiye, büyük bir krizin eşiğindeydi.

SABANCI

Sabancı Holding Yönetim Kurulu Başkanı Sakıp Sabancı, kızı Dilek ve Özel Kalem Müdürü Ali Haydar'la, 11 Aralık günü sessizce Washington'a geldi, Willard Oteli'ne yerleşti.

Sakıp Sabancı, kızı Dilek'le, Başkan Clinton ve Kennedy ailesinin de hazır bulunacağı engelli sporcularla ilgili bir yemeğe katılacaktı. Dilek, Kennedy'lerin yabancısı değildi. Sabancılar, son yıllarda gerek Türkiye'de gerekse ülke dışında, engelli insanların topluma kazandırılması konusunda lobi yapıyorlardı. Amerika'da da kendilerini tanıtmışlardı.

Sabancı'nın Washington programında, 13 Aralık günü, "Türkiye'nin ekonomik ve siyasi geleceği" konulu bir konuşması vardı. Toplantıyı, Dünya Bankası'ndaki Türkler düzenliyordu.

Sakıp Sabancı, Dünya Bankası'na ait bir salonda yapılan ve sadece Türklerin davetli olduğu toplantıda bir konuşma yaptı, sonra "Hayat Bazen Tatlıdır" adlı kitabını imzaladı.

Bir süredir ortalıkta görünmeyen Kemal Derviş, konuşmada sunuculuk (moderatör) görevini üstleniyordu.

Sabancı, kendine has üslubuyla dinleyicilere, Türkiye'nin iyi yönetilmediğini anlattı, siyaset ve ekonominin yeniden yapılanmasının gereği üzerinde durdu.

Sabancı, Derviş'le baş başa bir görüşme de yaptı. "Dünya Bankası'ndan emekli olacağını" söyledi.

Derviş'in, Dünya Bankası'ndan bir beklentisi kalmamış, yükseleceği kadar yükselmişti. Ayrıca, Dünya Bankası Başkanı James Wolfensohn'la arası açıktı. Derviş-Wolfensohn ilişkileri, bankanın sıcak dedikoduları arasındaydı.

Derviş, Türk ekonomisinin iyiye gitmediği konusunda Sabancı'yla hemfikirdi. Türkiye'yi ağır bir kriz bekliyordu.

Kriz yakındı ve önlem alınması gerekiyordu.

IMF Başkan Yardımcısı Stanley Fischer, Derviş'in yakın arkadaşıydı. Fischer, Türk ekonomisiyle ilgili kaygılarını Derviş'le de paylaşıyordu.

Derviş'e ilk işaret Fischer'dan geliyordu.

Fischer, IMF'yle üç yıllık bir stand-by anlaşması yapan Ecevit Hükümeti'nin, Kasım krizinde çıpa sistemini bırakıp, dalgalı kur sistemine geçmesi gerektiğini söyledi, IMF Türk Masası Şefi Carlo Cottarelli'nin raporunu okudu.

Kemal Derviş, IMF ve Dünya Bankası'ndaki bazı Türk arkadaşlarıyla sözlü ve yazılı olarak Türk Hükümeti'ni uyar- mayı kararlaştırdı.

UYARI

Dünya Bankası'ndan Tanju Yörükoğlu, IMF'den Sena Eken ve Emine Gürgen ile birlikte Başbakan Bülent Ecevit, Başbakan Yardımcısı Mesut Yılmaz ve Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'e bir mektup yazdı.

Önlem alınmazsa, büyük bir kriz olacağı uyarısında bulundu. Mektubun bir kopyası Genelkurmay'a da gönderildi.

Derviş ve arkadaşları, Devlet Bahçeli'yi by-pass edip ayırdı.

Derviş'in mektubundaki uyarı ve tavsiyelerle, IMF'nin, Türk Hükümeti'ni ikaz ve önlemleri arasında büyük benzerlik vardı.

Derviş, bu arada, Merkez Bankası Başkanı Gazi Erçel'i de sözlü uyardı, dalgalı kur sistemine geçilmesi gerektiğini söyledi.

ON BİRİNCİ BÖLÜM

11 EYLÜL

9'uncu ayın 11'i. 2001. Saat 9...

Amerika'da kıyamet günü.

Sanki her şey 1 ve 9'a endekslenmişti. 911 acil servis hattı susmak bilmiyordu.

19 terörist, New York ve Washington'ı cehenneme çeviriyordu. 9 ve 11 rakamları o günden sonra Amerikalılar için uğursuzluğun simgesi oldu. Amerikan televizyonları günlerce, iki yolcu uçağının, New York'ta İkiz Kuleler'e çarpmalarını ve Washington'da Pentagon binasının yanışını gösterdi.

Başkan Bush ve yardımcısı Dick Cheney ortalıkta yoktu. Nerede oldukları bilinmiyor, kamuoyundan saklanıyorlardı. Haberlerde sadece dört kelimelik bir açıklama vardı: "Başkan ve yardımcısı, güvenilir bir yerdedir."

Bush ve Cheney, ayrı ayrı, bilinmeyen yerlere götürülmüşlerdi.

ABD, saldırıdan sonra terörle yatıp kalkmaya başladı. Halk tedirgindi. Washington'da sık sık terör alarmı veriliyordu. Amerikalı, evinde rahat değildi. Ülkede korku hâkimdi.

Bush'la Cheney'in durumları, komedyenlere malzeme oluyordu. Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı.

Bush yönetimi için, yalnızca Irak ve Afganistan vardı. Namlular bu ülkelere çevriliyordu. Bush, hemen her gün dünya liderlerini arayıp konuşuyordu.

Saldırıdan sonra ilk aradığı liderlerden biri Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer oldu. 21 Eylül 2001’de Sezer’le bir konuşma yaptı, ardından, Ulusal Güvenlik Konseyi’ni topladı.

ON İKİNCİ BÖLÜM

2001 ŞUBAT KRİZİ

Türkiye can derdindeydi. Ekonomi, hasta yatağına serilmişti.

Ecevit çaresiz, koalisyon ortakları Devlet Bahçeli ve Mesut Yılmaz şaşkıındı.

Türk ekonomisi denize düşmüştü, koalisyon, kime sarılacağını bilmiyordu. Merkez Bankası Başkanı Erçel ile Hazine Müsteşarı Selçuk Demiralp istifa etmiş; Maliye Bakanı, çaresizlik içinde susuyor, her kafadan bir ses çıkıyordu.

On yıl önce oynanan “Körfez oyunu”, oyuncularını farklı, yeniden oynanıyordu.

Bush yönetiminin Ortadoğu planlarında, Ankara’nın özel bir yeri vardı. Türkiye çok önemliydi.

Beyaz Saray’ın Ankara’dan beklediğı haber Washington’a ulaştı.

Türk ekonomisi yoğun bakımdaydı.

Büyükelçi Robert Pearson imzalı “acil” koduyla gönderilen kriptö, Ulusal Güvenlik Dairesi’ne iletildi.

Ulusal Güvenlik bilgilendirme toplantısından çıkan Başkan Bush, 23 Şubat 2001’de, Washington saatiyle sabah 09.00’da Makedonya’da bulunan Başbakan Bülent Ecevit’i telefonla aradı.

Ecevit, endişe ve heyecanlı bir tonla: “Sayın Başkan, ekonomik kriz ölkemizi sarsıyor. Bu krizin küresel boyutları var.

Türkiye’den kaynaklanan bir durum yok.” dedi.

Bush, Ecevit’e “sakin olunmasını” söyledi, gereken desteğin verileceğini bildirdi.

Bush, yumuşak bir ses tonuyla: “Ben de sizin gibi düşünüyorum. Türkiye, bizim önemli bir müttefikimiz, stratejik ortağımızdır. Gerekli olan yardımı yapacağımızdan ve destek olacağımızdan kuşkunuz olmasın.” diye karşılık verdi.

Beyaz Saray’ın hemen yanındaki Hazine binasından Bakan Paul O’Neill, elinde Türkiye dosyasıyla Beyaz Saray’ın yolunu tuttu. Türk ekonomisi zor durumdaydı. Bush, O’Neill’dan, Türkiye’yi destekleyeceklerine ilişkin bir açıklama yapmasını istedi.

Hazine Bakanı Paul O’Neill, daha önceki bakanlar gibi, mali sektörden ya da en üst akademisyen konumundan gelmiş birisi değildi.

Bakanlık müsteşarları, Dünya Bankası ve IMF için hazırlanan Metzer Komisyonu’nun üyeleri idi. Hazine müsteşarları, “gelişen pazarlar” denen ülkelere para vermek yerine, bu ülkelerin kendi itibarlarını yükselterek uluslararası bankalardan kredi alabilecek duruma gelmeleri gerektiğini savunuyorlardı.

OPERASYON

Bush yönetimi, hazırladığı senaryoyu uygulamaya koyabiliyordu.

Başkan Bush, Başbakan Ecevit’in, Makedonya’dan Ankara’ya dönmesini beklemeden, “destek” kelimesini telaffuz edip moral vermişti ama Başkan Bush, paradan tek kelime etmedi.

Washington’ın planı şöyleydi:

“Bush yönetimi, doğrudan müdahale etmeyecek, IMF ve Dünya Bankası yolunu gösterecekti. Yönetim, perde arkasında olacak, IMF, bir program hazırlayacak, yönetim de bu planın uygulanması için Türkiye’ye baskı yapacaktı.”

Clinton yönetimi döneminde olan Asya krizi sırasında, taahhütler yerine getirilmeden tülkelere yardım yapılması ve yönetimin doğrudan yardım yapması, Cumhuriyetçiler tarafından çok eleştirilmişti.

Türkiye, Bush yönetimi için, politikalarını uygulayacak ilk model ülke oluyordu.

ABD Hazine Bakanlığı, IMF’yle ortak çalışıyor, aldıkları kararları Türk Hükümeti’ne iletmesi için Büyükelçi Pearson’a bildiriyordu.

Bush yönetiminin, MHP Lideri Devlet Bahçeli hakkında fazla bilgisi yoktu. Bahçeli, Washington için kapalı bir kutuydu. Washington’ın, Ecevit ve Yılmaz hakkında bir fikri vardı.

Bu sırada Derviş’in yakın arkadaşı IMF Birinci Başkan Yardımcısı Stanley Fischer devreye girdi. Fischer, Başbakan Ecevit’i aradı ve Kemal Derviş’ten övgüyle söz etti.

Amerikan Büyükelçisi Pearson da Washington’dan aldığı talimatları Ecevit’e aktarıyordu. Büyükelçi Pearson, bu arada Ecevit’e sürekli, Kemal Derviş’in, ekonomi için iyi bir isim olduğunu söylüyordu.

Türk ekonomisinin güvenilirliği kalmamıştı, oynanan oyunun perde arkasını bilmeyen ekonomistler: “Neden Türkiye, Türk lirasını daha erken serbest bırakmaya zorlanmadı?” diye IMF’yi sorguluyorlardı.

Türk Hükümeti, ilk önlem olarak Türk lirasını dalgalanmaya bırakmıştı ama bu yeterli değildi. Daha çok adım atılması gerekiyordu.

Büyükelçi Pearson, Ecevit-Bahçeli-Yılmaz arasında mekik

diplomasisini sürdürüyor, her görüşmede, “Türkiye’nin, Amerika’nın önemli bir müttefiki olduğunu” tekrarlar, yönetim bazı kaygılarını iletir, tavsiyelerde bulunuyordu.

Pearson, ısrarla IMF’yle işbirliği yapılmasını istiyordu. Bush yönetiminin ancak böyle bir işbirliğine destek vereceğini söylüyordu.

Pearson’ın muhatabı, Başbakan Ecevit ve koalisyon ortaklarıydı. Amerikan Büyükelçisi’nin, yetkililerle konuşurken zaman zaman ölçüyü kaçırıp, diplomatik nezaket kurallarını aştığı da oluyordu!

Pearson’ın, Washington’a çektiği telgraflarda, Başbakan ve yardımcısıyla konuştuğunu vurgulaması, yönetim nezdinde kendi kariyerini de güçlendiriyordu.

Kriz, Pearson’ın da işine yaramıştı. Bir büyükelçinin, bulunduğu ülkedeki başbakanla yemek yemesi, görüşebilmesi, önemliydi.

Fransa’da görev yaparken, devlet başkanını, başbakanı televizyonda gören Pearson, Türkiye’de her gün televizyonlarda birinci haber oluyordu. İkinci sınıf diplomat, birinci sınıfa terfi etmişti.

Bu sırada, IMF, Washington’da açıklamalar yapıyor, IMF Başkanı Köhler, döviz kurundaki yeni uygulamanın, IMF destekli ekonomik programın, makroekonomik çerçevesinin gözden geçirilmesi gerektirdiğini söylüyordu. IMF Başkanı, yeni kredi diliminin serbest bırakılmasına yönelik, programda gerekli değişikliklerin görüşülmesine başlanacağı müjdesi veriyordu.

IMF, Türkiye Masası Şefi Cottarelli de görüşmeler için Ankara’ya dönme hazırlıkları yapıyordu.

Türk ekonomisi, IMF’nin uydusu yapılmıştı.

Bush-Ecevit görüşmesinden sonra Pentagon’un şahini

Neo-Con Paul Wolfowitz, yakın arkadaşı Dünya Bankası çalışanı Kemal Derviş için devreye giriyordu.

Böylece Ecevit'in partisi DSP'nin bölünme süreci de başlıyordu.

DENKTAŞ

Ekonomik krizin faturasının ilk siyasi adresinden biri Kıbrıs oldu.

Washington, KKTC Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ın masaya oturması için düğmeye basıyordu.

Plana göre, Denktaş, önce Washington'a gelecek, sonra Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan'la görüşmek üzere New York'a geçecekti.

Bush yönetimi, Denktaş'ın Washington'a geliş tarihini de 26 Temmuz 2001 olarak belirledi.

Washington, daveti Ankara üzerinden yaptı. Ekonomik krizi fırsat bilen Amerikalılar, görüşme masasına oturması için Türk Hükümeti'nden, diplomatik bir dille, Denktaş'a baskı yapmasını istiyordu.

KKTC Cumhurbaşkanı'nın Washington'daki muhatabı, Dışişleri Bakan Yardımcısı Marc Grossman olacaktı.

Birleşmiş Milletler temsilcisi De Soto da Kıbrıs'ta harekete geçiyor, Malezya'ya gitmek üzere uçağa binmeden önce, Rauf Denktaş'ı, İstanbul Atatürk Havalimanı'nda cep telefonundan arayıp, BM Genel Sekreteri Kofi Annan'ın görüşme davetini iletliyordu. Denktaş, davete hemen "evet" demedi. Doktorlarının, Malezya'dan sonra uzun bir seyahate izin vermediğini bahane ederek, 2001 yılı Ağustos 15'ten sonra Amerika'ya gidebileceğini söyledi.

Ankara'nın tüm baskısına rağmen, Denktaş'ın gerekçesi

geçerli oldu. Denktaş, görüşmelerin eylül ayında başlamasını kabul ettirdi.

Washington, Denktaş'ı her zaman engel olarak gördü. İngilizlerle birlikte Denktaş'ı yemenin yollarını aradı.

ABD'nin, uygulamaya koyduğu gizli planları arasında belki de en önemlisi, Londra'daki Kıbrıslı iş adamı Asil Nadir'le ilgili olandı.

“ABD Dışişleri Bakanlığı Kıbrıs Özel Koordinatörü Nelson Ledsky, bir randevu ayarlayarak acele Londra'ya uçar. Asil Nadir'e, Denktaş'ın yerine cumhurbaşkanı olmasını istediklerini söyler, bunun kendisine ve Kıbrıs'a getireceği yararları sıralar, Washington ve Londra'nın, arkasında olduğunu tekrarlar.

Ledsky, Asil Nadir'e, aba altından sopa göstermeyi de ihmal etmez, teklifi kabul etmemesi hâlinde iş hayatının İngiltere'de tehlikeye gireceği tehdidini diplomatik bir dille anlatır.

Asil Nadir, görüşmeden rahatsız olur ve Amerikalı Kıbrıs Koordinatörü'ne, teklifini kabul edemeyeceğini söyleyip, karpıyı gösterir.

Asil Nadir, teklifi reddederek, ekonomik çöküşünü hazırlar, daha sonra düğmeye basan Washington-Londra ortak parmağı, Asil Nadir'in İngiltere'deki ekonomik sonunu hazırlar.

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KEMAL DERVİŞ

Kemal Derviş, Ecevit'in de yabancıları değildi.

1970'lerde IMF (Uluslararası Para Fonu) ve Dünya Bankası'na "hayır" günleri Türkiye'yi kasıp kavururken, "Umudumuz Ecevit" sloganlarının yoğunlaştığı günlerde Kemal Derviş, CHP'nin kapısını çalarak, Bülent Ecevit'e danışman olmuştu.

İdeali, Ecevit'in yanında siyaset yapmaktı. 70 sente muhtaç Türkiye'yi kurtaracaklardı.

Çok iyi bir eğitim görmüştü. London School of Economics'den mezun olmuş, aynı üniversitede ekonomi dalında yüksek lisansını tamamladıktan sonra, Amerika'daki ünlü Princeton Üniversitesi'nde ekonomi doktorası yapmıştı.

Doktorasını yaparken, bir konferans için Amerika'ya gelen Profesör Besim Üstünel'le tanıştı. Üstünel, bu idealist genci, Ecevit'e götürdü.

Ecevit'in önderliğinde çok şey yapacaklarına inanıyordu. Türkiye, emperyalizmin ağlarından kurtulacak, IMF ve Dünya Bankası tarafından sömürölmesine göz yumulmayacaktı. Derviş'e göre, Türk halkı da bilinçleniyordu. "Üçüncü Dünya" ne güne duruyordu? Ortak Pazar'ın ya da IMF'nin sömürü düzenine alet olmak şart değildi.

"Türk ekonomisi nasıl kurtulacak?" Derviş, teşhis koymuştu. Hastalık belliydi. İlaç kendisindeydi. Sadece başhekim-

den, “tedaviye başla” talimatı bekliyordu. Günlerce çalıştı. Tezlerini hazırladı, yazdı, çizdi, dosyaladı ama “Karaoğlu” ilgilenmiyordu bile.

İngilizce, Fransızca ve Almancayı çok iyi okuyup yazdığı için, bu dillerde önüne her gün bir metin konuyor, tercüme etmesi isteniyordu.

Genç, bilgili, idealist Derviş, bu duruma çok sinirleniyor, Ecevit’in yanına tercüman olarak gelmediğini düşünüyor, belki düzelir diye sabrediyordu.

Kadrosu “danışman”dı ama Ecevit’in, bir şey danıştığı yoktu. Gerçi petrol krizi için Başbakan Ecevit’in, Almanya Şansölyesi Helmut Schmidt ile yaptığı görüşmede yanında bulunmuştu ama ana dili Almanca olduğu için, burada da mütercim muamelesi görmüştü.

Derviş bir yandan da Ortadoğu Teknik Üniversitesi’nde ders veriyordu.

Sonunda sabrı tükendi ve biraz daha kalırsa “Karaoğlu”ın mütercim kadrosuna alınacağını düşünerek, gönül kırgınlığı içinde, Princeton Üniversitesi’nde ders vermek üzere Amerika’ya uçtu.

Yıl 1978.

Ekonomist Derviş için yeni bir kapı açılıyordu. Washington’daki Dünya Bankası’na yaptığı müracaat kabul edilmişti. Araştırma Bölümü’nde işe başladı.

Mutluydu. Yoksul ülkeler için çalışıp, hayat standartlarını yükseltecekti. Kendini gösterebilirdi. Dünya Bankası’nın karşısında Uluslararası Para Fonu (IMF) binası vardı.

Türkiye’de IMF karşıtı gösteriler devam ediyor, anarşi, kuyruklar, yokluklar, Washington’ın ekonomik ve siyasi gündeminde Türkiye’yi üst sıralara oturtuyordu.

Derviş’in aklı Türkiye’deydi. Dünya Bankası’nda çalışan

Türklerle sık sık buluşup, fikirler üretiyorlardı. Çoğunlukla da Ecevit'in uygulamalarını eleştiriyorlardı.

ATILLA KARAOŞMANOĞLU

Kemal Derviş'in Araştırma Bölümü'ndeki müdürü yabancı değildi.

Atila Karaosmanoğlu, başarısız Nihat Erim Hükümeti'nden gerekli dersi aldıktan sonra yeniden Dünya Bankası'na dönmüş, bankada yükseliyordu.

Karaosmanoğlu, zaman zaman Derviş'le, Erim Hükümeti deneyimini konuşuyordu:

"Nihat Erim, bir sabah 05.30'da telefonla aradı ve Türkiye'ye gelerek, Millî Eğitim Bakanı olmamı istedi. Kendisine, Millî Eğitim Bakanlığı için gerekli hazırlığım olmadığını ve zaten siyasete de girmeyi düşünmediğimi söyledim. Israr ederek, reformcu bir hükümet kurmak istediklerini söyleyince, ben de hükümet programının hazırlanması için bir hafta kalmak üzere Türkiye'ye gittim. Ancak, Nihat Bey, telefonu kapattıktan sonra basına demeç verip, 'Karaosmanoğlu'nu çağırdım, geliyor' demiş.

Ankara'ya gittikten sonra, birkaç gün büyük baskı gördüm, münakaşalar yaptık. Nihat Bey, birtakım reformlar yapmak istediklerini ve bu reformları da benim formüle edebileceğimi söyledi."

Atila Karaosmanoğlu'nun 12 Mart hükümetiyle ilgili deneyimi uzundu:

'Reformları formüle edeceksin ve kabineye bakan olarak atayacağım kişilere de yazılan reformun ana hatlarını okutacağım ve kabul ederlerse bakan olacaklar.' dedi. Ve bunu benim yanımda yaptı. Bu reform programına razı

olup olmadıklarını sordu. Bazıları, ‘bu kadar mı?’ diye sordu. Sonunda bana, ‘görüyorsun, bu hükümeti kuruyorum, sen de bundan vazgeçemezsin’ dedi.”

Atila Karaosmanoğlu, Dünya Bankası’ndan emekliliğine yirmi gün kala istifa edip, emekliliğini yakmıştı.

Gerçekten büyük fedakârlıktı. Dünya Bankası’nda o tarihlerde, beş yıl çalıştıktan sonra emekliliğe hak kazanılıyordu. Karaosmanoğlu’nun beş yılını doldurmasına yirmi gün vardı. Yirmi gün için emeklilik hakkını yakarak, Nihat Erim’e, “peki, kabul ediyorum” demişti.

Karaosmanoğlu, Erim’e “evet” dediği zaman, hükümet listesi henüz Cumhurbaşkanı’na gönderilmemişti. Apar topar geldiği Washington’dan, kolları sıvayıp, bir anda kendini hükümet çarkında bulmuştu.

Daha işin başında reformların gerçekleştirilmesi konusunda önemli sorunlar çıkmaya başlamıştı. Reformlar konusunda kamuoyuna, “bir şeyler yapılıyor” diye yanlış işaret vermek isteyen Erim Hükümeti’ne alet olmak istemeyen Karaosmanoğlu, bu gerekçeyle, bakanlıktan istifa etmişti.

Atila Karaosmanoğlu, hükümet deneyimini anlatırken, Derviş, dikkatle dinliyordu.

Ders alacağı çok şey vardı.

Karaosmanoğlu, Erim Kabinesi’nden ayrıldığı zaman, aynı gerekçeyle 10 bakan daha istifa etmişti.

Karaosmanoğlu, Derviş’le iyi anlaşıyordu. Kendisini kabul ettirmişti. Karaosmanoğlu’na göre, Derviş, çok iyi bir iktisatçıydı. Çok çalışkandı. Her şeyi çabuk öğrenmişti.

Derviş’in, Karaosmanoğlu’nu etkileyen önemli bir yanı da süratli düşünüp karar vermesiydi.

Karaosmanoğlu’nun, iyi bir teknokrat olarak gördüğü Derviş, günlerinin büyük bölümünü, Türkiye ve dünya eko-

nomisi üzerinde tartışmalarla geçiriyordu.

Karaosmanoğlu, daha sonra Kuzey Afrika ve Ortadoğu bölgesine geçti, Derviş'i de yanına aldı, Mısır'dan sorumlu yaptı.

Karaosmanoğlu'na göre, "Kemal, siyasi olmayan koşullarda iyi bir iktisatçı olarak çalışıyordu."

Derviş'in eşi Türk'tü. Çift, Dünya Bankası'ndaki Türklerle sık sık bir araya geliyor, Türk ekonomisini tartışıyorlardı.

Rüşdü Saracoğlu, Kutlay Ebiri, IMF'den Sena Eken, bu gruptaydı. Washington'daki Hazine temsilcileri, Tevfik Altınok, Hikmet Uluğbay, Yener Dinçmen ve Mahfi Eğilmez'le de zaman zaman toplantı ya da resepsiyonlarda bir araya geliyorlardı.

Derviş, Dünya Bankası'nda hızla yükselirken, ailevi sorunları da artmaya başlıyordu.

Eşi Neslihan, güzel bir kadındı ama Derviş'i tanıyanlar, gözünün sürekli dışarıda olduğunu söylerler. Bu nedenle huzursuzluklarının her geçen gün arttığı konuşuluyordu.

Derviş, 1987 yılında, Kuzey Afrika Bölümü Direktörlüğüne getirildi. Daha sonra sorumluluk alanı genişletildi, Orta Avrupa'yı bünyesine alıp, Dünya Bankası'yla Avrupa Birliği arasındaki koordinasyonu sağladı, Bosna'nın yeniden yapılanması programının mimarı oldu.

Bu arada, Türkiye'den de yeni çevreler edindi.

İş adamı Cem Boyner, yeni eşiyle birlikte, yeni partisi "Yeni Demokrasi Hareketi"ni tanıtmak için Washington'a geldi.

Four Seasons Oteli'ne yerleştiler. Boyner, gelmeden önce Derviş'le konuşulup, parti üyeliği onayını almıştı. Boyner'e, Asaf Savaş Akat eşlik ediyordu. Profesör Şerif Mardin de partinin Washington heyetinin ağır topları arasındaydı.

Mardin, Amerikan Üniversitesi'nde ders veriyordu.

Washington’da  ğretim gören Türk gen çlerine, zaman zaman partiyi anlatıyordu.

Partinin ekonomik programının sorumluluğu Kemal Derviş’de olacaktı.

Cem Boyner, sahibi olduğu Beymen’de, arkasındaki tanıtım etiketinde “Y.D.H. 100% Demokrasi” yazan, deseni, partinin amblemi olan kravatlar getirmişti. Tanıtım ekibi, kravatları takmıştı.

Yeni Demokrasi Hareketi, Washington’da start aldı.

Derviş temkinliydi. Kravatı alıp hemen takmadı ama Yeni Demokrasi Hareketi’nin ekonomi ekibi arasında takdim edilmesine de ses çıkarmıyordu.

Derviş, Genel Başkanı Boyner gibi, yeni bir eşle görülme-ye başlamıştı. Bir süredir Washington’daki Türk çevresini bırakmıştı.

Dünya Bankası’nda, başkan yardımcılığı görevine kadar yükseldi.

Dünya Bankası’nda başkan yardımcısı olmak kolay değildi. Her millett n insanın çalıştığı bir yerde yükselmek için, sadece iyi ekonomist olmak yetmiyordu. Ayak oyunlarını da iyi bilmek gerekiyordu. Kimse “sen iyi ekonomistsin, bu görevi hak ettin” demezdi.

Derviş, aynı zamanda iyi bir stratejistti.

Ortadoğu ve Kuzey Afrika’dan sorumlu başkan yardımcılığı, bankada çok önemli, üst düzey başkan yardımcılıkları arasında bir görev değildi ama binlerce kişinin çalıştığı Dünya Bankası’nda birçok kişinin gözünü diktiği bir makamdı.

Dünya Bankası’nda çalışan ya da bankaya girmek isteyen Türkler, “Derviş’in pek yardımını görmediklerini” söylerler. Derviş’in bölümünde çalışanlar ise, personelin, kendisini çok sevdiğini anlatır.

Eşi Cathy ile uzun süre çıktıktan sonra evlendi. Derviş, evlendikten sonra, Washington'daki Türk çevresinden, birkaç arkadaşının dışında koptu. Amerikalı arkadaşlarından oluşan yeni muhitiyle, hafta sonları yemekli toplantılarda buluşmaya başladı.

Amerikan vatandaşlığı hakkını çoktan kazanmıştı ama olmadı. Dünya Bankası'nın, Amerikan vatandaşı olmayan personel için büyük maddi avantajları vardı. Bankada çalışan yabancıların hemen tamamı, bu avantajları kaybetmemek için vatandaş olmuyordu.

Dünya Bankası'nda, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'dan sorumlu başkan yardımcılığına kadar yükselen Derviş'in, artık bir beklentisi kalmamıştı. Dünya Bankası Başkanı James Wolfensohn'la arası da iyi değildi.

Dünya Bankası'ndaki ofisinde zaman zaman stajyer Türklere de rastlamak mümkündü. Sabah gazetesi Genel Yayın Müdürü Zafer Mutlu'nun üvey kızı Zeyno Baran, Kaliforniya'da okulunu bitirdikten sonra Washington'a gelip, Derviş'in yanında staj yapıyordu.

PAUL WOLFOWITZ

Kemal Derviş, sosyal demokrat olduğunu söylüyordu ama en yakın Amerikalı arkadaşları arasında muhafazakâr-tutucu (Neo-Con) Cumhuriyetçiler vardı.

Gerçi kendisi de bir zamanlar İkinci Cumhuriyetçiydi. Sık sık bazı İkinci Cumhuriyetçi arkadaşlarıyla Washington'da bir araya gelip, saatlerce Türkiye'yi konuşuyordu.

Derviş'in en yakın arkadaşlarından biri de önce adı CIA başkanlığına, sonra Birleşmiş Milletler temsilciliğine geçen ve Bush yönetiminde Savunma Bakan Yardımcısı olan Paul Wolfowitz idi.

Musevi olan Wolfowitz'in, Yahudi lobisinde de saygın bir ismi vardı. Wolfowitz, güçlü bir isimdi ve Bush yönetiminde birçok kapıyı açıyordu.

Washington, dedikodusu bol bir başkentti, zaman zaman, Wolfowitz'in, Orta ve Uzak Doğulu hanımlara olan zaafı konuşuluyordu.

Derviş-Wolfowitz birlikteliğinin en hararetli tartışmaları, Türkiye ve Ortadoğu üzerine oluyordu.

Derviş'in, Washington dışında Maryland eyalet sınırları içinde Bethesda şehrindeki evinde bir araya geldiklerinde, Türkiye'yi konuşuyorlardı.

KKTC eski Washington temsilcisi Bülent Alırıza'nın ayrıldığı Arap asıllı eşi Shaha'nın tanıştırdığı Derviş ve Wolfowitz arasındaki sohbetlerin en hararetli konularından biri, "İslam" üzerineydi. Wolfowitz'in kafasının içinde "ılımlı İslam ve Büyük Ortadoğu" projesi vardı.

Gecenin geç saatlerine kadar "laiklik, ılımlı İslam, demokrasi ve ekonomi" konularını tartışıyorlardı.

Kafayı Irak'a takan Başkan Bush'un babası Bush da sermaye gruplarının içine girmiş, eşi Barbara'yla, oğlunun reklamını yapmak için dünyayı geziyordu.

Baba Bush, "Carlyle Group"un gözde üyesiydi. Carlyle, Amerika'nın en etkili sermaye gruplarından biriydi. Başında, eski Savunma Bakanlarından Frank Carlucci vardı.

Bush, İstanbul'a gidip, Koçların yemek davetine katıldı. Türk gazeteleri de "oğlum, Türkiye'ye yardım etmezse kulağın çekirim" diye espri yapan Bush'un sözlerini ciddiye alıp, manşet yapıyordu.

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BEYAZ SARAY

Beyaz Saray, Türkiye'deki ekonomik gelişmeleri yakından izliyordu. Ulusal Güvenlik Dairesi, Türkiye'nin ekonomik, siyasi ve sosyal yapısını, her sabah yapılan toplantıda gözden geçiriyor, Ankara Büyükelçisi Robert Pearson'ın gönderdiği kriptoları değerlendirip, Bush'a brifing veriyordu.

Başkan Yardımcısı Dick Cheney, Dışişleri Bakanı Colin Powell, Savunma Bakanı Donald Rumsfeld ile Başkan'ın Ulusal Güvenlik Danışmanı Condoleezza Rice, her hafta yaptıkları yemekli toplantılarının önemli konuları arasına, Türkiye'deki ekonomik gelişmeleri almışlardı.

Hazine Bakanlığı'nda Türkiye dosyasında, kriz anında yapılacakların senaryosu çoktan yazılmıştı.

Hazine Bakanı Paul O'Neill, her sabah dosyaya göz atıyor, Ankara'dan gelen telgraflarla IMF'nin değerlendirmelerini inceliyordu.

Gelişmeler, bir numaralı senaryonun uygulamaya konulacağı doğrultusunda geliyordu.

Bu senaryo, aynı zamanda Bush yönetiminin, uluslararası ekonomi ve IMF politikalarının ilk uygulaması olacaktı.

Ankara'nın ise: "Amerika; Arjantin, Meksika ve Brezilya'da kriz çıktığı zaman yardım etmişti, bize de eder." diye düşünen bir hâli vardı. Ama yanılıyordu.

Meksika’da kriz çıktığı zaman, Amerika birçok nedenle yardım etmek zorundaydı. Amerika’nın bu ülkede çok büyük yatırımları vardı. Bu yatırımlar dolar değil, o ülkenin parasına çevrilmişti. Dolayısıyla bu ülkelerdeki ekonomik sarsıntılar, Amerika’nın doğrudan iç politikasını ilgilendiriyordu. Gerçi Rusya krizi, başlangıçta fazla önemsenmemiş, Amerika’yı da etkilemişti ama bu tez hâlâ geçerliydi.

BUSH’UN OYUNU

Bush ve ekibi, Saddam Hüseyin’i devirmeye karar vermişti. ABD Başkanı, müttefik dediği ülkelerle yakın işbirliği yapmak istiyordu.

Başbakan Ecevit, içlerinin ve Washington’ın yönlendirmelerine kayıtsız kalmadı, krizden bir ay sonra, koalisyon ortakları Bahçeli ve Yılmaz’la konuşup, IMF ve Bush yönetiminin desteklediği 1970’lerdeki danışmanı Kemal Derviş’i, Türkiye’ye çağırmaya karar verdi.

Ecevit, özel kaleminden, Washington’ı aramasını istedi.

Derviş’e hemen görev yakıştırmaları başlamıştı. (Merkez Bankası Başkanlığı v.s.) Derviş ise, Dünya Bankası’ndaki sekreterine, telefonları bağlamaması talimatı verdi.

“Başbakan Ecevit’ten bir davet aldığını, hemen Türkiye’ye gitmesi gerektiğini” söylemek için, önce Başkan Wolfensohn’un odasına girdi.

Wolfensohn, Derviş’i kutladı, başarılar diledi. Derviş’le aralarının iyi olmadığı bir sır değildi. Derviş, bir süre önce, emekli olmayı kafasına koymuştu. Kriz bir anlamda, iki tarafın da işine yarıyordu.

Derviş’i ilk kutlayan, IMF Başkan Yardımcısı, arkadaşı Fischer oldu. Fischer, birçok gelişmeden haberdardı.

Kemal Derviş, Wolfensohn'dan ayrılıp odasına döndükten sonra, eşi Cathy'yi aradı. Washington'daki dedikodulara göre, Derviş'in son zamanlarda eşiyle de arası iyi değildi. Aynı çevreler, Cathy Türkiye'ye gittikten sonra, "krizin, Dervişlerin evliliğini kurtardığını" konuşuyordu.

Ankara'ya Merkez Bankası Başkanı olacağı varsayımıyla çağrılan Derviş, pazarlıklar sonucu, Ecevit koalisyonuna bakanlığını kabul ettirdi. Kısa Ankara pazarlığından sonra, vedalaşmak üzere Washington'a döndü.

Yirmi üç yılını verdiği Dünya Bankası'ndan, yaklaşık 400 bin dolar ikramiye, 4-5 bin dolar arasında bir maaşla emekli oldu, daha sonraki gelişinde ziyaretçi kapısından girmek üzere kimlik kartını teslim edip, Washington'dan ayrıldı.

Derviş'in, görevdeki ilk durağı Washington oldu.

Kırk sekiz saatlik maratona, Hazine Bakanı'yla başladı. Hazine Bakanı Paul O'Neill'la, yaklaşık iki saat, ilginç bir görüşme yaptı. Elinde, ayrıntısı olmayan bir program vardı.

ABD Hazine Bakanı'nın mesajı açıktı.

O'Neill, Derviş'i tebrik ettikten sonra hemen konuya girdi, politikalarını özetledi.

İlk sözü; yönetimin, Türkiye'ye ikili bir finans yardımı yapamayacağı oldu, bunun yerine finansal istikrarsızlık veya kriz koşullarında IMF'nin uygun araç olarak seçilmesine karar verdiklerini söyledi.

Amerikan Hazine Bakanı, sözü hemen siyasi istikrar konusuna getirip, Derviş'e büyük güven duyduklarını, ancak tek başına söz vermesinin yeterli olmayacağını, koalisyon ortaklarının da söz vermesi gerektiğini vurguladı.

Amerikan yönetimi, Derviş'in, koalisyon ortaklarının yazılı ifadeleriyle kayıtlara geçen bir sorumluluk yüklenmesinin ön şart olduğunu, Ankara'ya söylemesini de istedi.

Bush yönetimi için Türkiye örneği, IMF'nin bundan sonra öteki ülkeler için izleyeceği politikayı da belirliyordu.

O'Neill, bu arada, Stanford Üniversitesi ekonomistlerinden John Taylor'ı, uluslararası işlerden sorumlu yardımcılığına atadı. Taylor, Türkiye'den de sorumlu olacaktı. John Taylor, Türk Merkez Bankası'na bir süre danışmanlık da yapmıştı.

Paul O'Neill, sözlerini, "Türkiye'nin başarısı, hükümetin, yükümlülüklerini yerine getirmesine bağlı olacaktır" diye noktaladı, Derviş'e başarılar diledi.

(Not: ABD'de, "Sadakatin Bedeli-The Price of Loyalty" adlı, gazeteci Ron Suskind'in yazdığı kitap, daha sonraortalığı karıştıracaktı. O'Neill, Bush'u, sağırılarla dolu bir odadaki kör adam olarak tanımlayıp, Başkan'ın, 11 Eylül saldırılarından önce Irak'ı işgal etmeyi kafasına koyduğunu söylemişti. O'Neill'e göre, Bush yönetiminin elinde hiçbir zaman kitle imha silahlarına dair kanıt yoktu. Bush, iktidara geldiği ilkgünden beri Irak'ı gündeme alarak işgal planı yaptı.)

Derviş'in ikinci durağı, yirmi dört saat öncesine kadar sicil amiri olan Wolfensohn'un odasıydı. Gergin günleri geride bırakan Wolfensohn, Derviş'i kapıda karşıladı, sarılıp öptü. Ne de olsa Dünya Bankası, bir bakan daha çıkartmıştı. Amerikan Hazine Bakanlarından Larry Summers da aynı koridorlardan geçmişti.

Derviş, Wolfensohn'a, genel hatlarıyla hazırlanan programı anlattı. Wolfensohn'un, Derviş'e, programla ilgili söyleyeceği fazla bir şey yoktu. Derviş, Dünya Bankası'nın, IMF'yi izleyeceğini bildiği için, görüşme kısa sürdü, karşılıklı başarı temennilerinden sonra Kemal Derviş, Dünya Bankası'nın hemen karşısında bulunan IMF binasına geçti.

FISCHER-KÖHLER

Derviş, IMF Başkanı Horst Köhler ve Birinci Yardımcısı Stanley Fischer’la, yaklaşık iki saat görüştü. Bu arada, Derviş’le seyahat eden Merkez Bankası ve Hazine heyeti de başka bir odada teknik görüşmeler yaptı.

İki eski arkadaşın, Derviş’e güveni tamdı, özellikle Fisher, Derviş ismini, 2000 yılı Eylül ayından beri telaffuz etmişti.

IMF’nin, 17’nci stand-by anlaşmasının gözden geçirme programını aynı tarihlerde ertelemesi tesadüf değildi. IMF’nin raporlarına göre, Türk Hükümeti’nin politikaları, krizin esas nedeniydi. Bankacılık, telekom, elektrik ve tütün piyasasındaki reformlardan hiçbiri yapılmamıştı.

Köhler, Derviş’in tüm gelişmelerden haberdar olduğunu bildiği için, ayrıntıya girmeden, “krize kadar, ekonominin yönetimi IMF’de değil, her zaman Türk Hükümeti’nde oldu” dedi ve asıl niyetlerini açıkladı.

Köhler, bundan sonra, ekonominin yönetiminin kendilerinde olacağını, anlaşılır bir dille ifade etti.

Kemal Derviş, IMF Başkanı’ndan mesajı aldı, iki hafta sonra yeniden Washington’a gelmek üzere Ankara’ya uçtu.

Böylece Derviş’li hükümetle IMF arasında ilk sıcak temas sağlanmış oldu.

IMF, Ecevit koalisyonunun Washington’daki beşinci ortağı oluyordu.

IMF, Derviş Washington’a gelinceye kadar sessiz kalıp bekliyordu.

IMF’ye göre, top artık Türk Hükümeti’ndeydi.

“Biz sadece Türkiye’ye yardımcı olmaya çalışıyoruz.” diyorlardı.

Türkiye, para miktarı konusunda bir haber bekliyordu. IMF, para konusunda, Derviş'e de bir şey söylememişti. Zaten Derviş de sormamıştı. Krizin ihtiyacı olan miktarı, iki taraf da biliyordu.

O'Neill ve Köhler'in şartlarını çantasına koyan Derviş, koalisyon ortaklarını nasıl ikna edeceğini düşünüyordu.

Washington, Derviş için yolgeçen hanı olmuştu. Birkaç haftada bir, yeni bir Washington macerası başlıyordu. Kriz, birinci ayını doldurmuş, Derviş, çantası elinde, Washington'ın yolunu tuttu.

Amerika başkentinde gergin bir bekleyiş vardı. Türk-Amerikan Konseyi'nin 20'nci yıllık toplantısı yapılacaktı. Türk iş dünyasının ünlü isimleri, Washington'da toplanmıştı. Toplantıların yapılacağı Ritz-Carlton Otel'i ni dolduran yüzün üzerinde iş adamı ve şirket temsilcisinin aklı, Kemal Derviş'teydi.

Derviş, bu kez dış kaynak sağlayabilecek miydi?

Derviş, rahat görünüyor, IMF'yle önemli bir pürüz çıkmayacağı izlenimi veriyordu ama IMF'nin ne isteyeceğini de biliyordu. Derviş'in IMF'deki kontakları, ne olup bittiğini her gün rapor ediyordu. En rahat haberleşme de bilgisayarda e-mail yoluyla oluyordu. (O sırada, Türkiye'de telefonların dinlendiğine ilişkin çok sayıda haber çıkmıştı.)

Kemal Derviş'in sorunu IMF'yle değil, hükümet içindeydi. Koalisyonun MHP kanadı, kendisine güvenmiyordu.

Derviş, neden MHP'ye güven verememişti?

"Büyük kriz geliyor." diye Ecevit ve Yılmaz'a mektup yazarken, neden Bahçeli'yi dışlamıştı?

Derviş, bu soruların yanıtlarını kendisine saklıyor, vermek istediği mesajları ise, kamuoyu önünde açık bir dille söylüyordu.

TÜSİAD'ın düzenlediği yemekte, Devlet Bahçeli'nin, "devlet işleri aceleye gelmez" şeklindeki sözlerine: "Sayın Bahçeli, prensipte haklı olabilir. Ancak bizim kaybedecek zamanımız yok. Güveni bir an önce sağlamak için, programın kabul edilmesi, dış desteğin sağlanması ve faizlerin düşmesi lazım." diye yanıt verdi.

Derviş'e göre, Türkiye olağanüstü bir durum içindeydi ve yavaş hareket etmek gibi bir lüksü yoktu. 1970'lerde kendisinin de Ecevit'e danışmanlık yaptığı dönemlerdeki "IMF go home (IMF evine git)" günleri geride kalmıştı. IMF'nin desteğine ihtiyaç vardı ve hemen yerine getirilmeliydi.

Derviş, Washington'a gelmeden önce, kredinin verilmesinin, 15 yasal düzenlemenin yapılmasına bağlı olduğunu öğrenmişti. Hükümete doğrudan bir şey söylemedi, IMF'nin açıklama yapmasını bekledi. IMF'den önce açıklama yaparak, sözcü durumuna düşmek istemiyordu.

Görüşme turu, bu kez ilk gelişinden farklıydı. İlk turda, görüşmelere Hazine Bakanlığı'ndan başlamış, kendisine IMF'ye gitmesi söylenmişti. Daha sonraki turlarında önce IMF'ye gitti, sonuçlarını Hazine Bakanlığı'na anlattı.

Bush yönetimi, model Türkiye için böyle bir yol izleme kararı almıştı.

Derviş söze başlamadan, Köhler, yasal düzenlemelerin mutlaka yapılması gerektiğini söyledi. "Siz ne zaman tamamlarsanız, biz de hemen sizi rahatlatacak şekilde kredi musluğunu açarız." dedi.

Köhler'in en merak ettiği konu ise, Derviş'e ne kadar siyasi destek verildiği yolundaydı. Washington, Derviş'e verilen siyasi destek konusunda tatmin olmuş değildi.

IMF Başkanı, kendisine verilen siyasi desteğin yeterli olup olmadığını sordu. Derviş, "evet, yeterli" diyemedi. Daha son-

ra Dünya Bankası ve Hazine Bakanlığı'na giderek, beş buçuk saat süren maratonunu tamamladı.

IMF'yle iki hafta sonra yeniden bir araya gelmek üzere mutabık kaldı.

ON BEŞİNCİ BÖLÜM ALO WASHINGTON

Washington'ın Ankara'ya tanıdığı iki haftalık süre bitmiş, programın ayrıntılarını çantasına koyan Derviş, yeniden Amerika başkentinin yolunu tutuyordu.

Derviş, Ankara'dan Washington'a sık sık "alo" diyor, her gelişmeyi Köhler ve Fischer'la konuşuyordu. Hazine Bakanlığı'ndaki kriz masası da her gelişmeyi, IMF'yle koordineli değerlendiriyordu.

Heyetler gidip gelip incelemeler, değerlendirmeler yapıyordu ama program, Derviş-Köhler-Fischer üçgeninde şekillendiriliyordu.

IMF, isteği oluncaya kadar para kelimesini telaffuz etme kararı almıştı. Bunu açıkça Kemal Derviş'e de söylemişti. Derviş, 10 ila 12 milyar dolara ihtiyaç olduğunu söylüyordu.

IMF, programla ilgili bir şikâyet duyarsa hemen, basın yoluyla Ankara'ya mesaj gönderiyordu. IMF'nin yaptığı açıklamalar, çoğu kez Derviş'i de rahatlatıyordu.

Stanley Fischer, bankacılık sistemini yeniden yapılandırmak için alınan sert önlemlerle, mali tedbirlerin, borç durumunda hızla olumlu bir değişikliği güvence altına alacağını, bunun da istikrarı yeniden sağlamak ve enflasyonla mücadeleyle devam etmek için gerekli olduğunu söylüyordu.

IMF her seferinde bir şey şart koşuyordu. İcra Kurulu toplanuncaya kadar, Türk Hükümeti'nin daha fazla adım atması

isteniyordu. Telekom'un yeni yönetim kurulunu gözden geçirmek istediği vurgulanıyordu.

IMF Başkanı Köhler: "Türk Telekom'un yeni atanan üst yönetiminin, Türk Hükümeti'nin 3 Mayıs tarihli ekonomik politikalar memorandumunda dile getirdiği ihtiyaçları karşıladığını doğrulamamız gerekmektedir." diyordu.

Köhler, Türkiye'ye ikinci kredi diliminin serbest bırakılmasının öngörüldüğü sekizinci gözden geçirme değerlendirme toplantısının tarihini ertelediğini bildiriyordu.

IMF'nin ardından Dünya Bankası İcra Direktörleri Kurulu da 1 milyar 700 milyon dolar tutarındaki iki krediyi de erteliyordu. Dünya Bankası Başkan Vekili Sven Sandström, "Türk Hükümeti'nin programının parçası olan ve bankacılık ve telekom alanlarında üzerinde daha önceden anlaşılan bazı adımların atılmasının beklenmesi için" toplantının ertelendiğini söylüyordu.

Ulaştırma Bakanı Enis Öksüz, Türkiye'nin beklediği ikinci dilim kredinin karara bağlanacağı IMF İcra Kurulu toplantısının ertelenmesine, Yönetim Kurulu'nu kendisi ve Kemal Derviş'in takdirle karşıladığını öne sürüyor, dolayısıyla IMF'nin karışma konuları arasında olmadığı, yorumu yapıyordu.

Enis Öksüz, bir kez daha yanıliyordu. Birincisi; Kemal Derviş, kendisiyle aynı görüşte değildi. İkincisi; IMF'yle yapılan anlaşmayı okuması gerekiyordu. Ya da okumuş ama anlamazlıktan geliyordu. Öksüz, "bize ne" diyemezdi.

Burada sorulması gereken soru: Yönetim Kurulu'ndaki isimlerle ilgili bilgiler, IMF'ye nasıl ulaşmıştı?

IMF, isimlerle ilgili neler biliyordu?

Washington'a kim "alo" deyip, isimlerle ilgili ayrıntılı bilgi vermişti?

Koalisyon ortakları, asıl sorulması gereken soruyu sormuyor, afaki çıkışlarla bir kez daha nakavt oluyordu.

Önce, koalisyonda bir sorun çıkıyor, sonra, kavga dövüş halloluyordu.

IMF İcra Kurulu, “Niyet Mektubu”nu okumuş ancak, kredi için ön koşul olarak “bankacılık” ve “telekom” yasalarının kabul edilmesini talep etmişti. Yasada, yabancı şirketlere satılabilecek hisse oranı, yüzde 45’le sınırlandırılmış ve IMF’nin istediği gibi Türk Telekom Yönetim Kurulu’nun yeniden seçilmesi, lisans vermede Ulaştırma Bakanlığı’nın sadece görüşünün alınması maddeleri yer almıştı.

Kemal Derviş, Cenevre’de: “Çok önemli değil. Bazı konularda daha fazla bilgiye gereksinim duydukları için toplantıyı ertelemişler. İstedikleri ek bilgiyi vermeye çalışacağım. Ne kadar erteleneceği onların kararı ama birkaç gün, bize zarar vermez. Beş günde hallolur. Direktörler toplantısının, önümüzdeki 4-5 günde yapılmasını bekliyorum.” diyordu.

Böylece ekonomi, yoğun bakım odasından, yeniden odaya alınıyordu.

Derviş, Ankara’ya hareketinden önce koalisyon ortaklarını yeniden uyardı, programın, Türkiye’nin son şansı olduğunu tekrarlayıp: “Bu uygulanmazsa, Türkiye çok büyük bir bunalıma girer.” dedi.

Başbakan Ecevit, Ankara’da, IMF’yle ilişkileri değerlendiriyordu.

Ecevit’e göre, IMF’nin önerdiği bütün yasa tasarıları, Hazine Müsteşarlığı tarafından hazırlanan taslaklar doğrultusunda Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne sunulmuş ve Meclis’in gece gündüz çalışmasıyla yasalar kısa sürede yürürlüğe girmişti. Telekom ile ilgili tartışmalar da demokratik süreç içerisinde uzlaşma ile sonuçlanmıştı.

Başbakan Ecevit, şunları söylüyordu:

“Emlak Bankası ile ilgili yasa, Meclis’ten geçti. IMF toplantısıyla aynı gün, Sayın Cumhurbaşkanı’nın onayından geçti. IMF, kamu sektöründeki işçi ücretlerini aşırı buluyor, oysa ücret zamları aşırı olmadığı gibi Türk-İş’in, bu zamları gelecek yıla bırakması sağlandı. Yine IMF, hububat fiyatlarını aşırı buluyordu. Oysa fiyatlardan çok daha yüksek fiyatlarla tüccarlar alım yapıyorlar.

Bu da bizim beklediğimiz fiyatın çok gerçekçi olduğunu gösterdi.

Sayın Köhler, benimle yaptığı telefon görüşmesinde, faizlerin yüksekliğinden yakınmıştı. Oysa faizlerin yüksekliğinden, en başta, IMF’nin dayatmış olduğu dalgalı kur sistemi sorumludur. Çözümü de birlikte bulmamız gerekir. IMF, borç yükünün ağırlığından yakınmıyor. Doğrudur, fakat zaten biz de bu borç yükünden kurtulmamıza yardımcı olması için IMF ile ilişki kurduk. IMF’nin bu gibi konulardaki haksız iddiaları ve bazı vaatlerine kredilerini ertelemesi, iç ve dış piyasalarda Türkiye’ye zarar vermektedir. IMF, Türkiye’de bir hukuk devleti olduğunu fazlasıyla göz ardı ediyor.”

Ecevit bunları söylerken, eline Köhler’in mektubu veriliyordu. Köhler, uygulamadaki eksiklikleri anlatıyor, desteğin devam etmesi için, koşulların yerine getirilmesi gerektiğini tekrarlıyordu.

Ecevit’e göre, Köhler’in öne sürdüğü iddiaların, gerçekte ilgisi yoktu, buna rağmen geri adım atmıyordu. Hiçbir devlet, IMF ile ilişkilerinde, Türkiye kadar, koşullarına özenli davranmış değildi.

Her zaman geri adım atan taraf Türk Hükümeti oluyordu.

ON ALTINCI BÖLÜM

NİYET MEKTUBU

Başbakan Ecevit, Kemal Derviş'in Washington'dan vereceği haberi heyecanla bekliyordu.

Devlet Bakanı Derviş, IMF tıkanıklığını gidermek amacıyla, IMF Başkanı Köhler ve Hazine Bakanı O'Neill'in kapısını bir kez daha çalıyor, böylece ikinci dilim kredinin ucu görünüyordu.

Derviş, Washington'da görücüye çıkarttığı programa güvenoyu alacağını umuyordu.

IMF hissedarları, verecekleri her kuruşun hesabını soruyorlardı.

Derviş, nisan ayının sonuna doğru, IMF ve Dünya Bankası'nın yarı-yıl toplantılarına katılmak üzere Washington'a gitti.

Washington'a gelmeden önce Fischer'la bir telefon konuşması yapmış, IMF'nin, Türkiye'ye 10 milyar dolarlık ek yardım teklifiyle ilgili dosyanın, Köhler'in masasında beklediğini öğrenmişti.

Derviş'in, Washington'a geldiği zaman, krediden haberi vardı, ancak; Köhler'in, bu teklifi ne zaman İcra Kurulu'na sunacağını bilmiyordu. Bu nedenle, Türk gazetecilere basın toplantısını, yerel saatle 19'da yapmayı planladı. Ancak, daha sonra, IMF Başkanı'nın, saat 17'de, teklifi İcra Kurulu'na götüreceğini öğrenince, basın toplantısını 17'ye aldı.

IMF İcra Kurulu, 10 milyar dolarlık ek yardım kredisini, şartlara bağlayarak üç yıla bölüyordu.

Derviş böylece, Köhler'in, İcra Kurulu'na teklifi göttürdüğü saatte, kendisi de açıklamayı yaptı. IMF sözcüsü Conny Lotze da aynı anda, Kemal Derviş'in, 10 milyar dolar destek beklediği yolundaki açıklamasını, yabancı ajanslara doğruladı.

Derviş'in konuşması, Türk televizyonlarından naklen yayınlandı. Derviş, şunları söyledi:

"Gelişmeler olumlu yönde. IMF Başkanı Horst Köhler, bugün IMF direktörlerine, Türkiye'ye ek olarak 10 milyar dolar bir finansman verilmesi gerektiğini anlatacak ve resmen bildirecek. Bu, sevindirici bir haber. Kesin karar, IMF'nin İcra Kurulu'nda.

Biliyorsunuz, 10-12 milyar dolarlık ek finansman ihtiyacımız olduğunu savunmuştuk. Ve bu konuda da hem uluslararası finans kuruluşlarından ve bu kuruluşların hissedarlarından destek istemiştik. Bu desteğin, önümüzdeki günlerde kesin olarak gerçekleşeceğini umuyorum."

Derviş, Hazine Bakanı O'Neill'a gitti. IMF'yle koordineli yürütülen programa son rötuşların yapıldığını söyledi.

ABD Hazine Bakanı O'Neill, Derviş'in elindeki otuz sayfalık "Niyet Mektubu"na bir göz attı, koalisyon ortaklarının niyetini sordu. Bush yönetimi, niyet mektubunu koalisyon ortaklarının da imzalamasını istemişti. Derviş, "imzaladılar" dedi, kapak sayfasını gösterdi.

Program, balayına çıkmadan önce görücüye çıkabilirdi. Washington, G-7 ülkelerine yeşil ışık yakmıştı. Derviş, sırasıyla; İngiltere, Japonya, İtalya ve Almanya Maliye Bakanlarını ziyaret etti. Amerikan Hazinesi'nden olumlu sinyal alan G-7'ler, ortak bir açıklama yapıp, Türkiye'nin IMF'yle anlaşmasına temel oluşturan güçlü ekonomik reform programını

memnuniyetle karşıladıklarını bildirdiler.

Derviş, daha sonra Köhler'e gitti. "Bundan sonra ne olacak?" sorusuna cevap arıyordu.

İcra Kurulu'nda Türkiye, fırtınayı atlatabilecek miydi?

Köhler de "Türkiye bu fırtınayı atlatacak eminim" diye moral pompaladı ama her şeyin, programın uygulanmasına bağlı olduğunu söylemeyi de ihmal etmedi.

Vaziyet iyiydi, uygulamada fazla sapma yoktu, her şey yolunda gidiyordu.

ERTEGÜN

Kemal Derviş, Türk-Amerikan Konseyi'nin davetlisi olarak Washington'a geldi. Konuşmasını tamamladıktan sonra salondan ayrıldı. Kürsüye, Savunma Bakanlığı'nın iki numaralı adamı, Derviş'in yakın arkadaşı Paul Wolfowitz çıktı.

Dışişleri Bakanı İsmail Cem, toplantılar için Washington'da bulunuyordu. Wolfowitz'in ne söyleyeceğini merak etmedi, o da salondan ayrılıp, Büyükelçiliğe gitti.

Wolfowitz'in, Türkiye'deki yolsuzluklarla ilgili kaygıları, kanunların işlemeyişi ve önce bunların düzeltilmesini isteyen ve siyasi reform talep eden sözleri, salona bomba gibi düştü.

Wolfowitz, konuşmasında açıkça: "Kemal Derviş, bu işi başaracak kişidir." dedi.

Gazetelerde haberi okuyan Başbakan Bülent Ecevit, İsmail Cem'i telefonla arayıp, ne olup bittiğini soruyordu. Cem ise, konuşmadan haberdar değildi.

Kemal Derviş, her zamanki gibi, iki hafta sonra Washington'da buluşmak dileğiyle Köhler ve Fischer'a veda etti, havaalanına giderken, düşünceli görünüyordu.

Başbakan Ecevit'in "Derviş beni arayıp bilgi vermiyor" sözlerini düşündüyordu.

Derviş, Ecevit'e, aradığı zaman değil, istediği zaman bilgi veriyordu. Çoğu zaman telefonlara cevap vermiyordu. Ecevit haklıydı.

Derviş, yanındakilere: "Nasıl olur, daha bu sabah kendisiyle konuştum, hatırlamıyor herhâlde." diyerek kendini savunuyordu. Derviş, Ecevit'e, Almanya'dan başladığı gezisi boyunca bilgi verdiğini söylüyordu ama doğru değildi.

Ecevit, yürütmekte zorlanıyordu ama akli başındaydı.

Derviş, Washington'dan New York'a geçti.

Atlantik Plak Şirketi'nin sahibi Ahmet Ertegun, New York'ta Derviş için bir akşam yemeği verdi. Yemeğe sadece yedi Türk iş adamı davetliydi.

Yemekte, Derviş'in siyasi geleceği konuşuluyordu.

Amerikan yönetimi, ekonomik reformdan ziyade siyasi reformdan söz etmeye başlamıştı.

Yönetimin, kapalı kapılar ardında konuştuğu, "önce siyasi reform, sonra ekonomik reform" görüşü, açık açık telaffuz ediliyordu.

Amerika'nın, Türkiye'ye, mevcut yardımın ötesinde bir yardım yapmaya kesinlikle niyeti yoktu. Türkiye'de siyaset çok kırılgan hatlar üzerindeydi. Yolsuzluklardan kurtulmak için sözler veriliyor ama icraat yoktu.

İSMAİL CEM

Dışişleri Bakanı İsmail Cem, programına devam etti, Başkan Yardımcısı Dick Cheney, Dışişleri Bakanı Colin Powell, Savunma Bakanı Donald Rumsfeld ve Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Danışmanı Condoleezza Rice'la görüşti.

Cem'in muhatapları çok önemliydi ama yapılan açıklamalardan, görüşmelerin âdeta "âdet yerini bulsun" diye yapıldığı anlamı çıkıyordu.

KOYUN DEFİLESİ

Türk-Amerikan Konseyi'nin 20'nci toplantısı, muhteşem bir baloyla sona erecekti. Konsey Başkanı, baba Bush'un Ulusal Güvenlik Danışmanlığı'ndan sonra postu, Türk-Amerikan Konseyi'ne seren Brent Scowcroft, balonun yapılacağı Ulusal Müze binasına erken gelmiş, hazırlıkları gözden geçiriyordu. Müzenin ortasına büyük bir podyum yapılmış, çevresine de 10'ar kişilik masalar konmuştu. 100'ün üzerinde masa vardı. Salona büyük ekranlar yerleştirilmiş, ses düzeni sürekli deneniyordu. Erkenden salonu dolduran davetlilerin heyecanlı hâlleri, âdeta Oscar ödülleri dağıtılacakmış gibi bir hava veriyordu.

İsmail Cem ve Beyaz Saray Genel Sekreteri Andrew Card, gecenin şeref konukları olarak konuşurken, davetliler, masalara konan küçük bir kartı dikkatle inceliyorlardı.

Kartın bir yüzünde koyun resimleri, diğer tarafında da "Türk Modası" diye büyük bir yazı ve koyunları yalaktan su içerken gösteren birkaç küçük fotoğrafın üzerinde, küçük bir açıklama vardı.

"Kurban" diye başlayan kısa açıklamada, Müslüman ülkelerde, İslami geleneklere göre, Tanrı'ya koyun kurban edildiği yazıyor, modacının bu arada bir metafor kullandığı, modayı ve moda sektörünün gidişini, modayı koyunla takip eden Tanrı ve kadınla karşılaştırdığı kaydediliyordu. Modacı Hakan Yıldırım, orijinalliğin çok önemli olduğuna inandığını, herkesin kendisini, modacıların hazırladığı giysilerle değil,

kendi moda anlayışıyla ifade edebilmesi gerektiğini yazmıştı.

Herkes birbirine, “ne demek istiyor?” diye sorarak, koyun resimli kartlarda yazılanı anlamaya çalışıyordu. Yazıda, herkesin, moda olan kıyafetleri giyerek, modacıların koyunu hâline gelmek istediği de kaydedilmişti.

Bu arada salonun ışıkları söndü, sahne aydınlatıldı. Koyun imajlı yarı çıplak mankenlerin gösterisi başladı, yaklaşık bir saatlik gösteri, kaval müziği eşliğinde sona erdi.

Davetliler, Türkiye’deki ekonomik krizi unutmuş, kapanışı yapan modacı ve koyun kılığındaki yarı çıplak mankenleri alkışlıyorlardı.

Hakan Yıldırım adlı modacının “Kurban” adlı defilesi, şaşkınlıkla izleniyor, bazıları da “geçen yılki defile daha cömertti” diye yorum yapıyordu.

İsmail Cem, “defile nasıldı?” diye soran bir gazeteciye, “pek bakmadım, ayrıca biliyorsun ben de gazeteciyim” diye cevap verip, gülerek, salondan ayrılıyordu.

LOBİ

Bu arada, Türkiye’nin Washington Büyükelçiliği de harekete geçmiş, destek lobisi arıyordu.

Türkiye’nin, Amerika’da lobisini yürüten 5 ayrı şirket vardı. Livingston Group’a yılda 600 bin dolar ödeniyordu. Şirketin başında, Temsilciler Meclisi eski Tahsisatlar Komitesi Başkanı Bob Livingston vardı. Eski milletvekili, özellikle Kongre’de etkili oluyordu.

Türkiye’nin Washington Büyükelçisi Baki İlkin, lobi şirketlerinin seçimini ve çalışmalarını izliyordu. Her yıl Türkiye’nin lobisini almak için kişi ve kuruluşlar, büyük çaba harcardı. Lobi şirketlerinin seçiminde Ankara’nın her zaman devreye

girdiği, bir sır değildi. Binlerce doları kaçırmak istemeyen şirketler, işi Ankara'dan bağlamayı alışkanlık hâline getirmişti.

Türk Hükümeti, Livingston Group'a 600 bin dolar, Solo Group'a 700 bin dolar, Apco Associates'e 400 bin dolar, Merkez Bankası için de Hoffman and Hoffman halkla ilişkiler şirketine 27 bin 300 dolar ödüyordu. Türkiye'nin Amerika'da, yılda lobi için ayırdığı miktar, toplam bir milyon 827 bin 300 dolardı.

Dolarları alan lobiler, dört bir yandan harekete geçmiş, Cumhuriyetçi ve Demokrat Parti'den tanıdıklarına, Türkiye'ye destek açıklaması yaptırıyorlardı.

On senatör, Başkan Bush'a bir mektup gönderdi. "Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntı üzerine Ankara'ya kişisel olarak verdiğiniz destek ve dostluğu destekliyoruz. Türkiye'nin kararlı bir şekilde siyasi ve ekonomik modernleşme çabalarına yardımcı olma konusunda Amerika'nın hem ahlaki hem de stratejik çıkarları vardır." dediler.

Yirmi iki milletvekili de Türkiye'nin krizden çıkması için Başkan Bush'tan, destek vermesini istiyordu. Amerikan Musevi Komitesi Başkanı Bruce Ramer da Başkan Bush'tan, Ankara'nın IMF ile yeni bir işbirliği oluşturma çabalarına yönetimin sağladığı desteğin sürmesini talep ediyor, sözlü desteğin paraya çevrilmesini istiyordu.

Başkan Bush'a her taraftan mektup yağıyordu ama Bush, belki de mektupların çoğunu görmüyordu bile. Para verilmesi konusunda hâlâ çıt çıkmıyordu.

ON YEDİNCİ BÖLÜM ECEVİT'İN ARAYIŞI

Pentagon ve CIA'da hazırlanan savaş senaryoları, Beyaz Saray'da masaya yatırılıyordu. Müttefik ülkelerin liderleri Washington'a çağrılıp, durum anlatılacaktı.

Öncelikle çağrılacak liderler arasında Başbakan Ecevit vardı.

Bush yönetimi, Başbakan Ecevit'in, Saddam Hüseyin'le ilgili düşüncelerini biliyordu ama ikna edeceğini düşünüyordu. Beyaz Saray, Ecevit için üst düzey bir program hazırladı. Ecevitler otelde kalacak, resmî görüşmeler, devlet konukevi Blair House'da yapılacaktı.

Bush'un önceliği Irak, Ecevit'inki ekonomiydi. Ekonomi, krizden büyük zarar görmüştü.

Devlet Bakanları Kemal Derviş ile Tunca Toskay, Dışişleri Bakanı İsmail Cem ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Zeki Çakan, koalisyonu temsil eden bakanlardı.

Ecevit, temalarına, Dünya Bankası Başkanı James Wolfensohn ve IMF Başkanı Horst Köhler'le başladı. Temasların sonraki durağı Beyaz Saray'dı.

Oval Ofis'teki görüşmede Başkan Bush, "Irak'ta rejim değişikliğinin iyi olacağını" söyledi.

Ecevit, konuşmadan rahatsız oldu, görüşlerini net biçimde açıkladı. "Savaşa karşı olduğunu, diplomatik çözümden yana olduğunu" bildirdi.

Ecevit'in g r    , Bush'un hoşuna gitmedi.

Başbakan, dört gün sonra Türkiye'ye döndü.

Ecevit, Bush'un savaş politikasından kaygılıydı.

Bush da Ecevit'ten memnun kalmamıştı. Ecevit Hükümeti'nin, askerî bir operasyonda ABD'nin yanında yer alacağından ku kuluydu.

Ecevit Ankara'ya döndükten sonra hükümet, çalkantılı bir döneme girdi.

ON SEKİZİNCİ BÖLÜM

ECEVİT SONRASI

DERVİŞ SENARYOSU

Derviş'in yıllardır Washington'da, özel toplantılarda, Türkiye'de siyasete gireceğini söylediği, sır değildi.

Bush yönetimi, her ziyaretinde Derviş'i, Ecevit'in sağlığı ve siyasi gelişmelerle ilgili sorguya çekti. Şüphesiz ekonomi, siyasi istikrar ister ama sorgulamaları, sadece Türk ekonomisinin istikrarı açısından değerlendirmek yanlış olur.

Washington kulislerinde, Derviş'in siyasi geleceğine ilişkin tartışmalar, Derviş'in Ankara'ya gittiğinin ertesi günü başlamıştı. Programın başarılı olmasının, Kemal Derviş'e nasıl bir siyasi avantaj sağlayacağı tartışması yapılıyordu.

Derviş'in, işin başında siyasi havalara girmesi, kendisine ve Washington'ın çıkarlarına zarar verebilirdi. Beyaz Saray, başlangıçta Kemal Derviş'in siyasi çıkışlarından rahatsız olmuştu.

Washington'da destek turu yaparken, görüşmelerin hiçbir boyutunda, ekonomik destek karşılığı Türkiye'nin dış politikasına ilişkin hiçbir konunun konuşulmadığını söylemiş, "zaten konuşturmam da" demişti. Amerikalılar, Derviş'in, siyasi çıkışlarını frenlemesi gerektiğini düşünüyordu.

Örneğin: "Başkan Bush, Türkiye'ye yardım verilmesi için çalışacağını ama Irak'a askerî bir müdahalede bulunmak iste-

diğinde, bu yardımın karşılığında İncirlik Üssü'nü koşulsuz kullanmak istediğini söylerse, bu öneriye Başbakan Bülent Ecevit cevap verirdi. Kemal Derviş değil." Senaristlerin düşünce tarzı böyleydi.

Amerikalılara göre, program başarıya ulaştıkça, Derviş'i de ön plana çıkaracak adımlar atılmalıydı.

Kemal Derviş, "Başbakan Ecevit, kendisinden sonra bir halef belirledi mi?" şeklindeki bir soruya, her ne kadar: "Başbakan'ın sağlığı gayet iyi. Halef konusunda bir şey bilmiyorum, merak da etmiyorum." diyerek, "merak"tan, başına bir iş gelmesini istemiyordu ama hesaplar ona göre yapıyordu.

Buna göre, birinci aşamada, Derviş'in desteklendiği vurgulanacak, Derviş'in birinci derecede muhatap alındığını gösteren jestler yapılacaktı.

İkinci aşamada, "programın, Derviş olmadan başarı şansı da yok" imajı verilecek, daha da önemlisi, "güven bunalımı Derviş'le aşılabılır" noktasına gelinecek, bunu destekleyen olaylar yaratılacaktı.

Atılacak önemli bir adım da Derviş'in içe döntük imajıyla ilgili olacak, programla birlikte bu yöndeki çalışmalara da ağırlık verilecekti.

Teorisyenlerin kapalı kapılar ardında tartıştığı en önemli senaryolardan biri de Derviş'le askerler arasındaki köprüntün nasıl kurulacağı oluyordu.

Askerin onayı olmadan Türkiye'de hiçbir şey yapılamazdı. Bu gerçeği bilmeyen yoktu.

Derviş'in, içeride en iyi anlaştığı bakanlardan biri de Dışişleri Bakanı İsmail Cem'di.

ON DOKUZUNCU BÖLÜM BÜYÜKANIT-CEM-DERVİŞ

Kısa adı ITT olan, Amerika'nın 1970'lerdeki ünlü telekomünikasyon şirketinin, Şili'deki darbe planları kitaplarda kalmış, parçalanmış şirketten, önemli şirketler meydana gelmiş, her biri, haberleşme sistemlerinde dünyanın en büyükleri arasına katılmıştı.

Bunlardan biri de "Lucent Technologies" adlı şirketti. Şirketin, cep telefonu, telefon şirketleri için sistemler geliştiren bilgisayar programı üreten "Kenan Systems" adlı önemli bir kolu vardı. Dünyada 21 ülkeye iş yapan şirketin sahibi, Kenan Şahin isimli bir Türk idi.

Kenan Systems'in merkezi, Massachusetts eyaletinin Cambridge şehrindeydi. Kenan Şahin'in müşterileri arasında İngiliz Telekom, Fransız Telekom, AT& BellSouth International, MCI WorlCom, Optus, PageNet, Time Telekom ve Videotron gibi ünlü şirketler vardı.

Lucent Technologies, son olarak Moskova cep telefonu işini almıştı. Şirket, Ruslara, son teknolojiyle donatılmış, gelecek nesiller için bir sistem kuruyordu.

Şirket içinde Kenan Şahin isminin çok önemli bir yeri vardı. Şahin, ünlü Massachusetts Institute of Technology Üniversitesi'ne 100 milyon dolar bağışlayarak, şirketin şöretini artırmıştı.

Washington-Ankara arasında Telekom tartışması olurken, Kenan Şahin'i hatırlayan bir grup, kapalı kapılar ardında sessizce bir iddiayı tartışıyordu.

İddiaya göre, Şahin, Derviş'e yakın bir isimdi ve Derviş'e, siyasi hayata atılması hâlinde, maddi manevi destek verecekti. Hatta bu konuda hazırlıkları bile vardı.

TÜRKİYE'DE SİYASİ YELPAZE

Derviş, Türkiye'de siyasal yelpazenin çok bölündüğünü, partilerin çoğunun, yüzde 20'nin altında oy aldığını, bunun da demokrasinin uzun vadeli işlemesi için sakıncalı olduğunu söylemişti.

Derviş, "daha büyük bütünleşme ile demokrasi daha iyi işler" demiş ve birleşmede yarar gördüğünü ortaya atmıştı.

Derviş, erken siyasi görüş belirtiyordu ama fazla dağıtmadan, pratik zekâsıyla önlemesini beceriyordu.

Derviş: "Başbakan Bülent Ecevit'e büyük bağlılığım, saygım vardır. Demokratik solu, toplumsal felsefeyi 40 yıldır Türkiye'de savunuyor. Başbakan'ın, ülkemize ve demokratik sola katkıları olmuştur, olmaya devam ediyor. Demokratik sol toplum felsefesinin güçlenmesine katkıda bulunan Ecevit, hoşgörü, demokrasi, rekabet içinde işleyen ek düzen ve sosyal güvence ilkelerine, Türkiye'de güç katan bir lider olmuştur. Ben de bunları vurguladım. Yeni parti olması gerek, gibi bir şey demedim." diyerek, durumu kurtarıyordu.

"Washington'daki senaristler", "DSP'deki gelenekçi, yenilikçi" sorusuna cevap arıyordu.

Askerlerle Derviş arasındaki köprüyü kimin inşa edeceği, uzun süre tartışılıyor, önemli bir konu olarak, dosya bir kenara konuyordu.

Derviş'le askerler arasındaki ilk sıcak temas, İsmail Cem'in, Dışişleri Konutu'nda verdiği yemekle sağlandı. Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt, yemeğe davet edilerek Derviş'le tanıştırıldı.

Askerler ise sessizdi ve Derviş konusunda sessiz kalma stratejisini benimsiyorlardı.

Derviş'in Washington ziyaretleri hep gizemli oldu. Her gelişinde, Amerikan Gizli Servisi'nden koruma istemiyor, buradaki evinde kalıyor ve sadece resmî bir yere gideceği zaman, gündüzleri, Büyükelçiliğe ait bir arabayı kullanıyordu.

Gece programları ise belli değildi. Her gelişinde, bir gece-sini, Büyükelçi Baki İlkin'in verdiği yemeğe ayırıyor, bunun dışında ne yaptığını, kimlerle buluştuğunu kimse bilmiyordu. Büyükelçilik sadece: "Sabah kaçta alınacaksınız efendim?" diye soruyordu.

Derviş, geceleri ise, dostları olarak tanımladığı kişilerle yemek yiyordu.

YİRMİNCİ BÖLÜM

TAYYİP ERDOĞAN

Derviş, Washington’da yakından izlenirken, Amerika’nın siyasi hesaplarında, İstanbul’da Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın da ayrı bir yeri vardı

Erdoğan, İstanbul Belediye Başkanı olduktan sonra, bir yandan da Amerikalılarla diplomasi yapıyordu.

Oğlunun adını “Necmettin” koyarak, Erbakan Hoca’nın adından yararlanan Erdoğan, Said Nursi adına düzenlenen konferansları kaçırmıyordu. Birlikte yürüdüğü arkadaşlarıyla sık sık buluşup, strateji belirliyordu.

Washington planlarında önemli bir yeri vardı.

Başkan Bush’un 2000 yılında işbaşına gelmesiyle, istedikleri ortam hızla oluşmaya başladı.

Babası tarafından 1990 yılında yarım bırakılan Irak’ın işi bitirilecek, Ortadoğu projesi uygulamaya konacaktı. Projenin adı “Büyük Ortadoğu Projesi” idi.

Bush yönetimi, İslam ve demokrasi kavramlarını bir araya getirerek kolları sıvıyordu. Türkiye’de “Laik Cumhuriyet’in yerini ılımlı İslam Cumhuriyeti” alacaktı.

Politika yapımcıları, işe, Türkiye’yi “İslam Cumhuriyeti” olarak tanımlayarak başladılar.

Erdoğan da “ılımlı İslam” modelini benimsemişti.

Erdoğan’a göre, “Türkiye, İslam dünyasına model” olabilirdi.

Dünya Ekonomik Forumu

Erdoğan, 28 Ocak 2002 yılında Washington'a ilk kez geldiği zaman, yanında ne bir Türk ne de Amerikalı koruma vardı. Yasaklıydı. Adam başına 26 bin İsviçre frangı ödeyerek, New York'taki Dünya Ekonomik Forumu'na katılacaktı. Sekiz kişiydiler.

Egemen Bağış, tercümanlığını; Cüneyd Zapsu da akıl hocalığını yapıyordu. Bağış, New York'ta Türk dernekleri başkanırken, Erdoğan'ın lobiciliğini yapmıştı. Erdoğan da AKP'yi kurduktan sonra Bağış'ı ödüllendirdi.

Ekip, adı sonradan "Swiss" olan Watergate Oteli'ne yerleşti.

Ankara'da "Kalkınma ve Demokratikleşme Programı" adını verdikleri, İngilizce, 65 sayfalık bir metin hazırladılar. "Temel haklar ve politik ilkeler, ekonomi, kamu yönetimi, sosyal politikalar ve dış politika" başlığı altında birçok konuda görüşleri vardı.

Ayrıca Tayyip Erdoğan'a da demokratikleşme programını içeren konuşma metinleri yazıldı.

Erdoğan ve ekibi, Washington'da ilk teması, Amerika'nın iki ünlü istihbaratçısıyla kurdu. Zaten birbirinin yabancıası değildiler. Dostlar bu kez Washington'da buluşuyordu.

Zapsu, yasaklı AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı, önce, Amerikan Merkezî Haber Alma Teşkilatı CIA'nın Türkiye bölge sorumluluğunu yapan, terör ve İslam uzmanı Graham Fuller'e götürdü. Kahvaltıyı birlikte yaptılar.

Aynı gizlilik içinde daha sonra, Dışişleri Bakanlığı'nda İstihbarat Bölüm Başkanlığı da yapan, eski Ankara Büyükelçisi Morton Abramowitz'e gidildi. Akşam da başka bir istihbaratçı Henri Barkey ile akşam yemeğinde buluşuldu.

Erdoğan ertesi gün, yine istihbaratçıların ağırlıkta olduğu düşünce kuruluşu Rand Corporation’a götürüldü.

Erdoğan, Washington’da istihbarat kökenli Amerikalılardan büyük yakınlık gördü. Onlar Erdoğan’ı, Erdoğan da onları kendine yakın görüyordu.

Erdoğan’ın yakınlık duyduğu başka bir grup da Musevilerdi. Museviler de Erdoğan’a yakın gibi görünüyordu ama çekinceleri vardı. Bu nedenle, her Musevi kuruluşun, Erdoğan’a mesafesi aynı değildi.

Erdoğan, Amerikalılara kendini daha iyi anlatmak için, Washington’a bir ofis açmaya karar verdi. Bu konuyu Abdullah Gül ve öteki ekip arkadaşlarına da açtı ve fikirlerini sordu. Yol arkadaşları, Erdoğan’a destek verdiler.

Erdoğan, Amerikalı dostlarına, “sizlerle daha yakın olmak, kendimizi tanıtmak istiyoruz” dedi. AKP liderinin fikri, Amerikalılar tarafından da destek gördü ve kendisine yardımcı olunacağı sözü verildi.

Fuller ve Abramowitz’le Washington’da yapılan konuşmalar etkisini gösteriyordu. Gerçi Fuller ve Abramowitz, demokrat geçiniyordu ama Cumhuriyetçi Pentagon’un iki numaralı şahini Paul Wolfowitz ve bir numaralı şahin Rumsfeld’la, Türkiye konusunda aynı düşünüyorlardı.

Pentagon, Irak’a, Türkiye üzerinden ikinci cepheyi açmayı planlıyordu.

Neo-Con’lar “Büyük Ortadoğu Projesi”ne seçilen eş başkanını bulmuştu.

YİRMİ BİRİNCİ BÖLÜM

ERKEN SEÇİM

2002 yılında Türkiye, beklenmedik bir şekilde seçim havasına sokuldu.

Neler olduğunu kimse anlamıyordu.

Kemal Derviş'in, liderler zirvesinde, "yeni bir siyasi senaryoya ihtiyaç var" sözü, Devlet Bahçeli'yi harekete geçirdi.

Başbakan Ecevit, bu durumu sonra, şöyle anlatacaktı:

"Ne olduğunu kestirmek zor. Ancak şu gerçek var: Biz, krizi aşabilmek için Sayın Derviş'i davet ettik. Fakat bir süre sonra kendini, ekonomiden daha çok siyasete vermeye başladı Sayın Derviş. Bu, ortamı iyice karıştırmaya başladı. Bu arada ısrarla erken seçimi gündeme getirmeye başladı. Sayın Derviş, işlerin iyi gitmediğini söylüyordu, bir yandan işlerin iyi gittiğini gösteren işaretler ortaya çıkmıştı. Kendisinin de buna katkısı olmuştu tabii. Fakat erken seçimin zorunlu olduğunu, işlerin kötüye gittiğini söylemeye başladı. Bunu yadırgadım. Çünkü işler iyi gitmeye başlamıştı."

Ecevit'e göre de Derviş, bir noktadan sonra kendisini, ekonomiden daha çok politikacılığa vermeye başladı.

Ecevit şöyle dedi: "İlginç adımlar atmaya başladı. Evvela DSP'nin bölünmesi girişimine öncülük yaptı. Çünkü DSP'nin bölünmesi için adımlar attı. Bu arada troyka ortaya çıktı. İsmail Cem, Hüsamettin Özkan ve Kemal Derviş, bir araya geldiler ve DSP'yi yok etmek için girişimde bulundular."

Ecevit, “başaramadılar” diyordu ama “troyka” diye adlandırdığı üçlü, başarmıştı.

Derviş’in öncülüğünde “Yeni Türkiye Partisi-YTP” kurulmuş, Derviş sonra, CHP’ye geçiyordu.

Ecevit, hayretler içinde kaldığını gizlemiyordu. “Böyle ilginç tertipleri oldu. Ben de politikacıyım ama bu tür politikacıya şimdiye kadar aklım ermemiştir. Böyle politikacı görmedim.” diyecekti.

Ecevit’in yaptığı itiraflar arasında önemli bir ayrıntı vardı. “Derviş, kendisinin başbakanlıktan çekilmesini de istemişti.”

Kemal Derviş ise, kendisini şöyle savunacaktı:

“Seçim tarihinin, herkesin inanabileceği biçimde belli olmasının gereğinden söz ettim. Bunu söylediğim sırada Başbakan, hastaneden çıkıp eve dönmüştü, ama çalışmıyor, Başbakanlığa gelemiyordu. Mayısın ilk günlerinde faizler yüzde 50’ydi, o günlerde tırmanışa geçti. Sadece siyasetle ilgili bir olay yüzünden faizdeki her artış, Türkiye’nin hem bugünü hem geleceğimiz üzerinde bir yük getiriyordu. Dolayısıyla faizi indirmek, öncelikli bir konuydu. Ben de ‘seçim tarihi ve seçime nasıl gideceğimiz belli olsun’ dedim.”

Derviş, DSP’yi bölünmeye götüren süreci de şöyle savundu:

“DSP’deki arkadaşlarla konuştuğum zaman, sanki parti içinde en olası aday İsmail Cem gibi gözüküyordu. Bu hükümet yapısı içinde DSP en büyük parti, İsmail Cem, DSP’de sevilen bir insan, ayrıca başarılı bir Dışişleri Bakanı, dış piyasalarda da güven duyulan bir isim. Dolayısıyla seçime kadar böyle bir geçişin olabileceğini düşündüm. Bu bir senaryoydu, piyasaların inanabileceği bir senaryoydu. İşin bir ikinci boyutu daha vardı. ANAP ile MHP arasında zaten mevcut olan gerilim, özellikle AB yasaları konusunda iyice tırmanmıştı. Bunu her gün yaşıyorduk. Artık bu hükümet içinde bir uyuşum sağlanması çok zor olacaktı.”

Oyun ortaya çıkmış. Ecevit'ten, Irak umudunu kesen Bush yönetimi, hesaplarını Derviş ve AKP'ye göre yapıyordu.

Washington'da, seçimin, Ecevit liderliğindeki koalisyon partilerini saf dışı edeceği konuşuluyordu.

ABD ve AKP'nin yaptırdığı anketlerde AKP'nin, birinci parti olacağı anlaşıyordu.

Bu arada Derviş'in manevraları da Washington'da dikkatle izleniyordu.

Bush, 9 Eylül 2002'de Cumhurbaşkanı Sezer'i aradı, Saddam Hüseyin'i düşürmekten başka çare olmadığını söyledi.

Kongre, 17 Ekim'de de Bush'a savaş yetkisi verdi. Bush, 23 Ekim sabahı, Sezer'i tekrar aradı.

Pentagon, hesaplarını seçime göre yapıyordu.

3 Kasım'da yapılacak seçimde ibre AKP'yi gösteriyordu.

Bush yönetimi için artık, Erdoğan ve partisi vardı.

Washington, müthiş planıyla, AKP'ye oynuyordu.

Neo-Con'lar, Bush yönetimiyle, "Büyük Ortadoğu ve İlimli İslam" projesini uygulamaya koyacaktı.

3 Kasım seçiminden birkaç gün önce, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hilmi Özkök, Washington'da Pentagon'un davetlisiydi.

AKP'nin seçimi kazandığı haberini Washington'da aldı.

"Pentagon, Özkök'e özel korumalar verdi.

Özkök, 'Beyaz Saray-Pentagon- Dışişleri' üçgeninde Irak konusunda ikna edildi. Washington'dan Florida'ya geçti.

Orgeneral Tommy Franks'ın komutasındaki 'Harekat Merkezi'ne konuk oldu.

Özkök 10 Kasım 2002'ye kadar ABD'de kaldı."

SON BÖLÜM

MASUM TÜRKER

Kitabın sonuna geldik.

Sinsice yapılan planları, ABD'nin Pensilvanya eyaletinde izleyen Fethullah Gülen (FETÖ), AKP'yle uyum içinde "İlmî İslam" projesini uygulamaya çalıştı.

Türkiye'de, başta Silahlı Kuvvetleri olmak üzere bütün kurumlar, FETÖ örgütüne peşkeş çekildi.

Fethullah Gülen'in, yıllar sonra Türkiye'yi nasıl ele geçirdiği anlaşıldı.

Yurtsever askerler, hâkimler, savcılar, gazeteciler, bilim adamları, emniyet mensupları, akademisyenler zindanlara atıldı.

FETÖ'cü hâkim ve savcılar, "Kumpas" davalarıyla Türk hukuk sistemini yerle bir ettiler.

İşbirlikçi-çıkarıcı siyasetçiler, FETÖ'nün din kardeşleri, yabancı istihbarat elemanlarıyla işbirliği yaparak "İlmî İslam" projesiyle, "Büyük Ortadoğu'nun eş başkanı yapılacağı hayaliyle yaşadılar.

Komutanlar, ileriye göremediler, "Kozmik Odaları" ardına kadar açtılar. Yazılanları, söylenenleri, ikazları, okumakla yetinip, korkaklık sergileyerek, Türkiye'yi, cahil bir imamın tutsağı yaptılar.

FETÖ, AKP'den "istediğini aldı."

Şu anda tutuklu yargılanan FETÖ’cü hâkim ve savcılar, Hâkim Hüsnü Çalmuk, Cumhuriyet Savcısı Mehmet Murat Dalkuş ve üye Hâkimler Fatih Mehmet Uslu ile Nihat Topal’ın yönettiği, 13.7.2012 tarihinde yapılan oturumda, DSP Başkanı olan Masum Türker’i, o dönemle ilgili sorguya çektiler.

Bazı bölümlerini kullandığım duruşma tutanağında, Türker’in, özetle şöyle dediği yazıyor:

**T.C.
İSTANBUL**

**13. AĞIR CEZA MAHKEMESİ
(TMK 10 MADDESİ İLE YETKİLİ)
DURUŞMA TUTANAĞI**

ESAS NO	: 2009/191	
CELSE NO	: 204	
CELSE TARİHİ	: 13.07.2012	
BAŞKAN	:HÜSNÜ ÇALMUK	32346
ÜYE	:FATİH MEHMET USLU	
40244		
ÜYE	:NİHAT TOPAL	41981
C. SAVCISI	:MEHMET MURAT DALKUŞ	
40266		
KÂTİP	:EMRAH ÇAKAN	146848

Cumhuriyet Savcısı Mehmet Murat Dalkuş:

“Şimdi, davamızla da bağlantısını koparmadan bazı sorularım olacak. DSP’ye yapıldığını belirttiğiniz darbenin niteliğini nasıl yorumluyorsunuz? Nedir bu darbenin niteliği;

iç bir komplo mudur parti içinden bir komplo mudur parti dışından bir komplo mudur? Niteliği nedir?”

Tanık Masum Türker:

“Efendim, şimdi bu darbenin niteliği şu; bu darbe, yurt dışından bir komplodur öncelikle, Türkiye’de de bunlarla işbirliği yapanlar vardır. Bunlardan bir tanesini söyleyeyim, belki delil olarak da benim söylemem yeterli olmaz. Yılmaz Polat’ın, ‘Alo Washington’ diye bir kitabı var, o kitap alınıp bakılırsa, Türkiye’de Kemal Derviş’in tekrar sahneye çıkışının hikâyesi var. Bu hikâyeyi okuduğunuz zaman, Türkiye’deki siyaseti de izliyorsunuz.”

Tanık Masum Türker:

“Büyük Ortadoğu Projesi’nin temelleri atılmış, onda bize rol veriyorlar ama Bülent Ecevit, bu rolü kabul etmiyor, diyor ki ‘biz, din kardeşlerimize bu konuda yapılacak hiçbir şeyde yer almak istemiyoruz.’ Büyükanıt, ikinci başkan olarak, Genelkurmay Başkanı olarak İsmail Cem’le birlikte ve Kemal Derviş’le birlikte beraber bir yemek yediler.”

Cumhuriyet Savcısı Mehmet Murat Dalkuş:

“Hangi tarihte oluyor bu?”

Tanık Masum Türker:

“Ankara’da işte bu 2001 yılları, artık DSP’nin 2002’ye giderken, 2002’nin başları, gazetelerde var, bir taraftan bu Irak meselesini yumuşatmaya çalışıyorlar. Büyükanıt’ın, bir ekonomi bakanı ve bir dışişleri bakanıyla birlikte yemek yemesini gerektirecek hiçbir şey olamaz. Ben devlette bakanlık yaptım, devlet kurallarına göre o ikinci başkanın, hele o tarihlerde

böyle bir olay yoktur. Nitekim aynı Büyükanıt, 2007 seçimlerine giderken hatırlansın, onlara da bakılsın, ben bunları da ilk defa söylemiyorum.

Büyükanıt, 'seçime gidene kadar, harekât için izin çıkartın' dedi. Harekât için izin çıkartın, hem CHP, MHP söyledi. Onların oyu düştü, çünkü savaş istiyor imajı verildi, seçim bitti, seçim bittikten sonra üç ay bekledik yeni hükümetin, cumhurbaşkanı seçimini, aynı Büyükanıt, bir daha, 'harekât için gidiş yapın' demedi. Onun için ben diyorum ki bu iş, Türkiye'de özellikle vatanseverler üzerinde, vataniyle ilgili hemen reflekste bulunanların çok çabuk tuzağa düşeceği bir konudur."

SİVİL DARBE ÜRÜNÜ AKP

Bush, Ecevit'e son bir şans vermek için akıl hocası Neo-Con'ların başı, yardımcısı Dick Cheney'i Türkiye'ye gönderdi. Ecevit'in 'hayır' cevabında bir değişiklik olmadı.

Cheney Washington'a dönünce Bush düğmeye bastı.

Erken seçim çılgınlıkları atılmaya başladı.

Kemal Derviş Ekonomi Bakanlığı'nı Masum Türker'e devrederken, amacına ulaşmanın rahatlığıyla yüzü gülüyordu.

Derviş, devir-teslim töreninde 'Allah'a şükür değişimi demokratik yöntemle sağlıyoruz' dedi. Türker, daha sonra Derviş'in 'demokratik değişim' dediği durumu 'sivil bir darbe' olarak niteledi.

Gerçekten bu bir sivil darbeydi.

Koalisyonun başına 'Neo-Con Balyoz'u indirildi.

AKP bu 'Sivil Darbe'nin ürünüydü.

Başkan Bush'un hedefindeki Ecevit Koalisyonu, Kemal Derviş'in 'altın vuruşuyla' sonlandı, ABD ürünü AKP'nin önü açıldı.

Bush yönetiminin tahmini tuttu, AKP 3 Kasım'da seçimi kazandı.

Erdoğan yasaklı olduğu için Abdullah Gül emaneten Başbakan oldu. Gl' ilk olarak Bush kutladı.

Paul Wolfowitz bir ay sonra 3 Aralık'ta Ankara'ya gitti. Yanında Dışışleri Bakan Yardımcısı Marc Grossman vardı.

Wolfowitz, Bush'un Gl' ilk arayan lider olduğunu büyük bir gururla 'Sanırım bu önemli bir jest. lkelerimiz arasındaki yakın ilişkinin bir semboldür, simgesidir' dedi.

Wolfowitz, 'Neo-Con' kurnazlığıyla AKP desteğini tekrarlayıp durdu.

Wolfowitz AKP içinde tek söz sahibinin Erdoğan olduğunu biliyordu.

Bush yönetimi hesabını Erdoğan'a göre yapmıştı.

Erdoğan'ın akıl hocası Cüneyd Zapsu'ydu.

Zapsu , Erdoğan'la bir görüşme ayarladı. Görüşmeye Gl girmede.

Konu, Erdoğan'ın bir hafta sonra Bush'un davetlisi olarak Washington ziyaretine ilişkindi.

Erdoğan sıfatsızdı ama Bush'un güvenini kazanmıştı. Irak konusuna son nokta Bush- Erdoğan görüşmesinde konacaktı.

Erdoğan Bush'un 'ivedi' çağrısını hemen yanıtladı ve 9 Aralık 2002'de Washington'a gitti....

YILMAZ POLAT ABD ONAYLI "YERLİ VE MİLLİ" HÜKÜMET

Ecevit hükümeti düşürülürken,
"yerli ve milli" liderin ABD kapısında ne işi vardı?

Yılmaz Polat, emperyalizmin ve onların maşası istihbarat örgütlerinin Türkiye üzerine kurguladıkları senaryoları ortaya koyarken, tarihimizin en kritik günlerini bir kez daha mercek altına alıyor.

AKP iktidarından hemen önce, Ecevit hükümeti hangi plan dahilinde düşürüldü?

O günlerde ABD'de gizli kapılar ardında Ecevit hükümeti ve sonrasına dair hangi teoriler masaya yatırılıyordu?

Bugün 'Yerli ve Milli' olmak iddiasındaki AKP Genel Başkanı ve yönetici ekibi, o günlerde ABD ile nasıl bir ilişki içindeydi?

Yılmaz Polat, kitabında hem Türk siyasetine ABD müdahalelerinden en önemlilerinden birini açığa çıkarırken, öte yandan Türkiye'de iktidara talip olanların, ABD'de hangi kapıları çaldığını ve bugün bunların halka nasıl unutturulmaya çalışıldığını bir kez daha hatırlatıyor...

Siyasetin gücü, tarihi unutturmaya yeter mi?

Yılmaz Polat gibi araştırmacı yazarların titiz çalışmaları sürdükçe, yetemeyeceğini bir kez daha bu kitapta göreceksiniz.

telgrāfhane
yayınları

www.telgrafhaneyayinlari.com

www.telgrafhane.org

twitter.com/Telgrafhane_

facebook.com/telgrafhane.org

9 786056 713293